

čtvrtletník / jaro 2017

od Stožce po Rožmberk

LIPENSKO

tipy na výlety
novinky
historie
příroda
lidé

Cena 68 CZK

9 772533 451000

HOTEL RELAX
tam, kde Lipno
je nejširší

Dolní Vltavice

PŘIPRAVUJEME

APARTMÁNOVÉ DOMY
Ubytování v soukromí s nejkrásnějším výhledem na jezero

HRR WELLNESS & SPA - BAZÉN & WHIRLPOOL & SAUNY & PRIVÁTNÍ ZÓNA
Zregenerujte tělo i mysl v našem novém wellness centru

- VENKOVNÍ GRIL BAR
- VLASTNÍ PŘÍSTAVIŠTĚ A PLÁŽ
- PŮJČOVNA MOTOROVÝCH ČLUNŮ

www.hotelresortrelax.cz

Vážení čtenáři,

letošní zima se vydařila na jedničku. Po několika letech bylo Lipno dlouhodobě zamrzlé, bruslařskou magistrálu navštívilo přes 50 000 bruslařů, Ice Marathon se běžel skutečně celý na ledu a běžkaři si lebedili v desítkách kilometrů stop. Podařilo se uspořádat běžkařský závod Šumavská 30 v Nové Peci, který musel být v minulých letech zrušen pro nedostatek sněhu. Milovníci sjezdového lyžování plnili sjezdovky na Lipně i ve Frymburku a téměř by se dalo říci, byla to lipenská zima snů.

Ale už tu máme jaro, už se všichni těšíme z rašící přírody. Vyndali a promazali jsme po zimní pauze kola a zase začínáme vyrážet v krátkých rukávech a v šortkách do svěže zelené přírody, plné zpívajíc-

cího ptactva a rozkvetlých luk. Na stránkách jarního čísla čtvrtletníku Lipensko se proto ohlížíme za krásnou zimou, ale především přinášíme nové podněty do nastávající sezóny. Sezóny vodáků, dračích lodí a jachet, sezóny pozorovatelů ptáků a rybářů. Na stránkách tohoto vydání si zapádlujete na dračích lodích, okusíte vítr v plachtách, prožijete jarní tok tetřevů a tetřívků, dozvíte se něco o Frymburku a o mnišském životě ve vyšebrodském klášteře, ale i o tom, jak vypadaly původní kroje v oblasti Lipenska. To a mnoho dalšího.

Tak vám přejeme příjemnou zábavu a zachovejte nám svou přízeň i nadále.

Za celou redakci
a Turistický spolek Lipenska
Jiří Mánek

PTAČÍ FOTOGRAF

ČTĚTE NA STRANĚ 42

Strakapoud
velký

OBSAH

03

12

DRAVÉ
SANĚ VÍTEŽÍ
NA LODI KAREL

22

V LIPNĚ
SE POJEDE BLINDURO,
ZÁVODY NA SLEPO

36

KYNOLOGOVÉ
HLEDAJÍ V LIPNĚ
UTOPENÉ

74

MEDVĚDÍ STEZKA,
ODKAZ GEOLOGICKÉ
PREHISTORIE

84

SCHWARZENBERSKÝ KANÁL
ČEKÁ 20. PLAVEBNÍ
SEZONA

LIPENSKO

Čtvrtletník, lifestyleový turistický magazín z oblasti Lipenska, od Stožce po Rožmberk / Editor: Jiří Mánek / Šéfredaktor: Pavel Pechoušek / Korektury: Jiří Horák / Redakční rada: Adéla Černá (Černá v Pošumaví), Petr Čmerda (Volary), Hynek Hladík (Prachovice), Kateřina Hudečková (TSL), Ivo Janoušek (Český Krumlov), Jiří Mánek (TSL), Antonín Mrázek (Rožmberk), Jan Palkovič (Č. Krumlov), Petr Studnička (Praha), Jan Straka (Vyšší Brod), Marie Šotolová (Boletice, z.s.), Tereza Wilzingová (Frymburk) / Design a DTP zpracování: David Plouhar, MONELLO design atelier / Barevné korekce a retuš: Jiří Kořan / Inzerce: Jiří Mánek, tel.: +420 731 530 475, jiri.manek@tslipenska.cz / Objednávky a předplatné: Kateřina Hudečková, tel.: +420 776 699 074, e-mail: katerina.hudeckova@tslipenska.cz / Vydavatel a adresa redakce: Turistický spolek Lipenska, IČ: 05044791, Loučovice 51, 382 76 Loučovice, e-mail pro korespondenci: jiri.manek@tslipenska.cz, www.tslipenska.cz / Tisk: HEAT-TECH s.r.o. / Číslo vychází 4. 4. 2017, jaro 2017, ročník 2 / Evidenční číslo: MK ČR E 22644 / ISSN: 2533-4514 / Přetisk a jakékoli šíření povoleno pouze se souhlasem vydavatele. / Prodejní cena výtisku: 68 Kč

VLTAUVU VE VYŠŠÍM BRODĚ ODEMYKAJÍ UŽ V DUBNU

TEXT A FOTO JAN STRAKA

Vodácká sezóna na Vltavě každoročně startuje už v dubnu při slavnostním odemykání. Letos se první vodáčtí nadšenci sjedou ve Vyšším Brodě o čtvrtém dubnovém víkendu.

Vltava pod Vyším Brodem se celoročně pyšní stálým průtokem, což ji spolu s nádhernou přírodou, kterou protéká, činí nejoblíbenější řekou vodáků. Slavnostní start vodácké sezóny si pravidelně nenechají ujít desítky zájemců. Letos se ve vyšebrodském kempu poprvé sejdou v sobotu 22. dubna v 10 hodin dopoledne. Všichni účastníci odemykání mají v tento den půjčení lodí a dopravu zpět do Vyšího Brodu zcela zdarma. Jelikož k vodáctví patří neodmyslitelně recese, jsou vítány posádky v netradičních převlecích. Nebude chybět ani doprovodný program a vynikající občerstvení na posilěnou před soubojem s vltavskými peřejemi.

Celým dopolednem provede vodáky vodník Brodimil, který si vždycky připraví i něco pro děti. Klíčem, který symbolicky odemkne řeku, otočí starosta Vyšího Brodu Milan Zálešák. A protože si všichni přejí hladký a bezproblémový průběh sezóny, požehná Vltavě převor vyšebrodského opatství Jan Justin Berka.

V předvečer samotného slavnostního aktu, tedy v pátek 21. 4., se mohou všichni pobavit ve vodáckém centru v kempu. I letos v něm bude probíhat večerní zábava s kapelou Hastroš. Přímou ve vodáckém centru bude možné i ubytování účastníků. Organizátoři ale doporučují včasnou rezervaci!

ZAČÁTEK LETNÍ SEZONY V LIPNĚ NAD VLTAVOU

TEXT VOJEN SMÍŠEK

FOTO STEZKA KORUNAMI STROMŮ

Království lesa v Lipně nad Vltavou otevře svou druhou sezónu již poslední dubnový den. Tento nevsední rodinný park byl zasazen do malebného lesa poblíž Stezky korunami stromů.

Návštěvníci v něm naleznou originální prolézačky, lanovky, dřevěné domky, rozsáhlé provazové sestavy, houpačky nebo lesní maxitrampolíny. Celý park je inspirován životem v lese a přírodou, která je zde dětem doslova na dosah. 30. duben je spojený se slety čarodějnic a oslavami příchodu jara. Všichni se tak mohou těšit na spoustu zábavy a doprovodných programů v čarodějnickém stylu. Pro vstup mohou využít zvýhodněné kombinované vstupenky se Stezkou korunami stromů a také výhody karty hosta Lipno.card.

Tradiční akcí na Lipně je Zahájení letní sezony spojené se závody dračích lodí. Posádky letos vyrazí na hladinu jezera již podesáté. Své síly poměří od pátku do neděle 19.–21.5. V pátek se utkají o titul Lipenský dráček školní posádky a během víkendu se budou konat závody pro širokou veřejnost na tratích 200 a 1 000 metrů. V průběhu let se tato akce rozrostla a do závodu se každoročně hlásí desítky posádek. Sehrané týmy dračích jezdců pak svádějí souboje o to, kdo bude v cíli nejrychleji a odnese si putovní trofej. Tato napínavá show spolu s večerními koncerty a doprovodným programem láká i velké množství diváků a fanoušků.

DRAVÉ SANĚ VÍTĚZÍ NA LODI KAREL

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO MARTINA BARNETOVÁ

Tým lipenských děvčat na své lodi Karel již pět let soupeří v závodech dračích lodí. Na lodi sedí ženy a dívky od 12 do 55 let. Na Lipně mají mnoho fanoušků a na jihu Čech jsou bez konkurence.

Dravé saně – jméno týmu lipenských děvčat, který již pět let startuje v závodech dračích lodí nejen na jihu Čech a momentálně tu nemá konkurenci. Tomuto sportu se na Lipně věnuje zhruba 30 dívek a žen ve věku od 12 do 55 let. Na loď, která se jmenuje Karel, se při závodech dostane 22 z nich. Jméno dostala podle jediného muže na palubě, kterým je kormidelník Karel Troják. „Holky se snaží, berou tenhle sport nesmírně vážně. Když je

při závodě vidím, jak se snaží, stříká z nich pot a poráží mladší holky nebo smíšené posádky, často se mi stane, že mi vyhrknou slzy,“ vypráví Troják, který je vedoucím informačního střediska ve Vyšším Brodě a zároveň zdejší známý vodák. „Je moc lidí, co nám fandí. Vidí, že se snažíme a často i sponzorský pomohou. Velké díky patří starostovi Lipna nad Vltavou Zdeňkovi Zídkovi za finanční příspěví a vytvoření úžasného a přátelského zázemí pro naše

Dračí loď je dlouhá 12,5 metrů, bez posádky váží kolem 250 kg, má tvar otevřené kánoe s dračí hlavou na špičce a dračím ocasem na zádi.

tréninky, městu Vyšší Brod a hlavně všem sponzorům," doplňuje kapitánka týmu Eva Menzingerová.

Dračí loď je dlouhá 12,5 metru, bez posádky váží kolem 250 kg, má tvar otevřené kánoe s dračí hlavou na špičce a dračím ocasem na zádi. V sestavě je maximálně 20 vsedě pádlujících závodníků a bubeník, který sedí na špičce čelem k posádce a udává rytmus údery do bubnu, a kormidelníkem stojícím na zádi a řídícím směr. Váha lodi s úplnou posádkou může přesahovat i dvě tuny. Tréninková sezóna pro Dravé saně začala hned po tom, co roztály ledy. Závody, které v Čechách mají stále více aktivních účastníků, se konají zhruba od poloviny května. Během sezóny jich je mnoho, mají různou úroveň i kvalitu. „Pravidelně domů vozíme poháry. Soupeřky nás nabádají, ať zkusíme vyšší kategorii,“ dodává kapitánka.

Jako sport jsou dračí lodě jednou z nejtýmovějších disciplín na světě. Firmy je často pro své zaměstnance využívají jako nabídku pro teambuilding. „Je to samozřejmě velice kolektivní sport. Hodně tu záleží na lidech. Složka vzájemného sehrání hraje důležitou úlohu,“ říká Troják. „Nejmladší členkou týmu je dvanáctiletá bubnice Juditka Žižková,“ uvádí Eva Menzingerová, která se závodění na dračích lodích na Lipně věnuje od začátku, tedy pět let.

„Nepamatuji, že bychom se nějak pohádaly. Občas musíme s Karlem zařvat a uklidnit vypjatou situaci. Stane se, že některá nemá svůj den, ale všechny jsme amatérky a tenhle sport děláme pro radost,“ pokračuje

Eva Menzingerová, která se živí jako dispečerka silniční dopravy. „V týmu jsou děvčata různého povolání od učitelek po lékárnici či zdravotnici,“ doplňuje. „Na začátku se nám stalo, že jsme prošvihli start,“ vysvětluje Karel Troják, „protože holky kecaly a nevěšily si, že už máme vyrazit. Od té doby jsou disciplinované, což je v tomto sportu základ.“ S úsměvem pak dodává, že ženy na lodi dokáže uřídít svými hlasovými dispozicemi. Mají společně domluvenou celou řadu pokynů, které si za léta zautomatizovaly, oblíbená je například rychlost na dámičky, při níž mají povoleno zmírnit tempo. Dravým saním se občas stane, že vypadnou z tempa nebo se ve větších vlnách treť navzájem pádlem. „Nic si z toho neděláme. Naším cílem je mít výsledky a chceme, aby nás to bavilo a přežít,“ osvětluje motivaci Dravých saní Eva Menzingerová. „Hodně pro nás znamená, když dokážeme porážet posádky, ve kterých jedou i muži.“ Na druhou stranu neuznávají přílišnou přemotivovanost, která se u některých posádek objevuje. „Když některé ženské slyším, jak si nadávají a řvou na sebe, tak by se za to nemuseli stydět ani chlapi. To je ale hrozné,“ dodává Troják.

Dravé saně se scházejí i mimo tréninky. Podle kapitánčiných slov fungují jako jedna velká rodina. Před Vánoce mají pravidelně naplánované „věnečkování“, při kterém vyrábějí vánoční věnce, v létě mají víkendové soustředění, rády se scházejí i na bowlingu.

Jako sport jsou dračí lodě jednou z nejtýmovějších disciplín na světě. Firmy je často pro své zaměstnance využívají jako nabídku pro teambuilding.

PRVNÍ ČERVNOVOU SOBOTU STARTUJE JACHTAŘSKÝ LIPNO MARATHON

TEXT ALAN KUČERA FOTO MARTINA BARNETOVÁ

Událostí roku jachtařské
sezony na Lipně bude 3. června
Jachtařský Lipno Marathon.
Startuje od lipenské Mariny.

V sobotu 3. června bude Lipenská přehrada patřit jachtingu. Kajutové plachetnice, rychlé katamarány a řada lodních speciálů budou již po sedmá vyrážet na Jachtařský Lipno Marathon, což je nejdelší závod na Lipně.

Start je připraven na 10. hodinu před Marinou Lipno v Lipně nad Vltavou. Lodě pak vyplují na závod podél Frymburka až do Černé v Pošumaví, kde se před přístavní hrází jachetního klubu otočí kolem bóje a vydají se na plavbu zpět. Často dramatický dojezd do cíle bude možné sledovat u mola před Loděnicí Lipno opět v Lipně nad Vltavou.

Pro diváky bude připraven bohatý doprovodný program. Námořní veslařské skify představí olympijský medailista Václav Chalupa, paddleboary další olympionik, ve windsurfingu, Patrik Hrdina, k vy-

zkoušení bude i dračí loď nebo malé katamarány. Po startu hlavního závodu Lipno Marathon vyplují i děti na vložný závod, do kterého se přidají i dospělí jachtaři na malých okruhových plachetnicích.

Tradiční závod plachetnic na Lipenském jezeře poprvé odstartoval již v roce 2001. První ročníky byly vypsány výhradně pro kajutové plachetnice. Pomalejší flotila točila bóji v Černé v Pošumaví a vracela se zpět. Ty rychlejší lodě pak pokračovaly do Horní Plané a až odtud zamířily do Lipna nad Vltavou. Trasa se postupem času ujednotila a nyní všichni jedou na stejném okruhu.

Současný traťový rekord drží posádka katamaránu Tornado David Křížek a Zdeněk Adam, jež celou trať v roce 2015 projela za 2 hodiny a 24 minuty.

Tradiční závod plachetnic na Lipenském jezeře poprvé odstartoval již v roce 2001. První ročníky byly vypsány výhradně pro kajutové plachetnice.

LÉTAJÍCÍ PŘÍZRAK NAD VLNAMÍ LIPNA

TEXT ADÉLA ČERNÁ

FOTO MARTINA BARNETOVÁ

Flying Phantom neboli česky Létaující Fantom je katamarán nové generace opatřený foily. Pro diváky a milovníky jachtingu něco neskutečného, protože loď se při dobrém nastavení plachet a relativně malé síle větru dostává z fáze plutí do fáze letové. Na hladině Lipna takový katamarán můžeme sledovat již třetím rokem.

Posádku jediného českého Flying Phantomu tvoří team Masterlan – David Křížek a Milan Harmáček. Pro mnohé jistě není třeba představovat kormidelníka Phantomu Davida Křížka, předního českého jachtaře, který si své renomé vydobyl mimo jiné několikanásobným překonáním Atlantiku. Za svého kosatníka si vybral Milana Harmáčka. A že jde opravdu o sehraný tým, svědčí i fakt, že se v roce 2016 zařadili mezi světovou špičku brázdící vody právě na tomto typu katamaránu. Jejich deváté umístění ve světové sérii Flying Phantom jim spolehlivě zajistilo přítomnost mezi nejlepšími.

Rok 2017 bude pro českou posádku Křížek-Harmáček ještě náročnější a mnohem větší výzvou, protože třída Flying Phantom byla v prosinci 2016 zařazena do nejprestižnější série Extreme Sailing SeriesTM. Pro jachtaře to znamená něco podobného jako pro pilota nejrychlejších strojů na silnici účastnit se závodu Formule 1.

Katamarán doslova letící nad hladinou můžeme pozorovat již třetím rokem i na Lipně. David s Milanem jsou tu jako doma a pokud netrénují v zahraničí, kde mají přece jen pro tento typ katamaránu lepší podmínky, můžeme je vidět vznášet se v oblasti Lipna nad Vltavou a především Černé v Pošumaví, kde mají své zázemí již několik let v kempu Jestřábí. Tento létaující přízrak dosahuje na vodní hladině rychlostí přes 80 km v hodině a vyžaduje skutečně sehranou posádku. Jakákoliv chyba se může krutě vymstít a stát jednoho ze členů posádky i velmi nepříjemné zranění, které vyžaduje dlouhodobou léčbu.

Protože David Křížek je opravdovým mistrem řemesla, rozhodl se v roce 2016 otevřít projekt Foiling Junior, který má do světa foilového jachtingu přitáhnout mladé jachtaře. Návštěvníci lipenské přehrady tak mohli v srpnu 2016 pozorovat v kempu Jestřábí nadějný talentovaný jachtařský potěr, jak zakouší nové a dosud nepoznané dojmy na Flying Phantomu pod bdělým dohledem svého mistra.

Posádka musí být opravdu sehraná, při vypjatých situacích je potřeba si opravdu věřit, může jít totiž i o život.

V LIPNĚ SE POJEDE BLINDURO, ZÁVODY NASLEPO

TEXT VOJEN SMÍŠEK FOTO JAN KASL

O prodlouženém víkendu
6. a 7. května se v Bikeparku Lipno
uskuteční atraktivní závod na kolech.

Tento podnik je v režii českého cyklistického závodníka Michala Prokopa, který za 30 let své kariéry vystřídal několik disciplín. Vítězil na bikrosových tratích, ve fourcrossu se stal fenoménem a odskočil si i k dráhové reprezentaci. V poslední době úspěšně konvertoval k enduru. I tam se mu velmi daří.

Takzvané enduro, tedy sjezd připravené tratě na speciálním odpruženém kole, je základem závodu Blinduro. Název je složenina anglických výrazů, který odkazuje na skutečnost, že závodníci jedou trať takzvaně „naslepo“, tedy bez předchozího tréninku.

„Traily na Lipně nejsou extra náročné, ale podle mě je to nej flowpark u nás,“ říká Michal Prokop a dodává: „Má to být závod na rozjetí před sezónou. Bez tlaku na výsledek a bez obav, že se na trati přerazíte o něco nebezpečného. Na Lipně je navíc spousta dalších atrakcí a po akci je pak volné pondělí. Ideální příležitost zajezdit si a ještě strávit super prodloužený víkend, klidně s celou rodinou.“

Do závodu je přihlášeno více než 350 jezdců. Kapacita byla naplněna během několika hodin od spuštění registrace a na start se kromě bikerů z Čech postaví i Rakušané, Němci a Slovinci.

„Traily na Lipně nejsou extra náročné, ale podle mě je to nej flowpark u nás,“
říká Michal Prokop

ZDRAVÍ TURISTŮ NA LIPENSKU NOVĚ HLÍDÁ VZNÁŠEDLO

TEXT A FOTO ADÉLA ČERNÁ

Obojživelník, který umí létat. I tak lze nazvat nový prostředek, který lze pozorovat na Lipně už od ledna letošního roku. Jde o nové malé vznášedlo, které by mělo pomoci se záchranou životů především mimo hlavní letní sezonu.

Jak je to s bezpečností na Lipenské přehradě, když Vodní záchranná služba neslouží? V jarních a podzimních měsících, kdy není možné parkovat čluny na molech a je potřeba tuto techniku náležitě zazimovat, resp. připravit na další sezonu, vyjížděly na vodní hladinu záchranné čluny hasičů, případně vzlétl i vrtulník. Od letošního roku pomůže lidem v nouzi vznášedlo.

Od ledna se vznášedlo, které je majetkem společnosti Kitesport, s. r. o., jež provozuje sportovní aktivity v kempu Jestřábí v Černé v Pošumaví, testuje. Jde o první soukromý subjekt, který se rozhodl poskytnout své vybavení pro účely vodní záchran a být k dispozici pro případ nouze právě v době, kdy se na vodní hladinu vydává jen velmi málo osob a jejich záchrana je v případě nehody obtížnější.

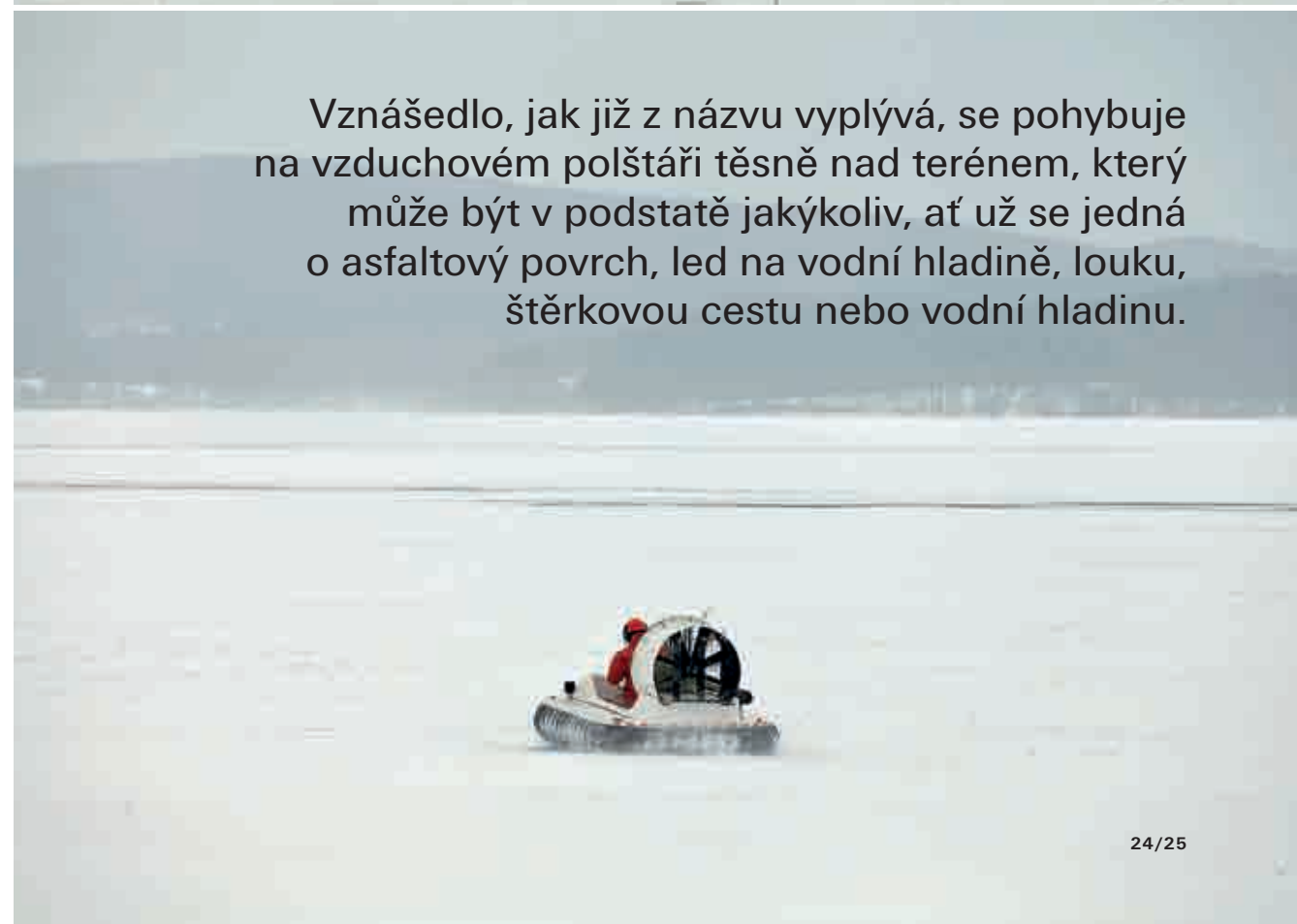
Vznášedlo, jak již z názvu vyplývá, se pohybuje na vzduchovém polštáři těsně nad terénem, který může být v podstatě jakýkoliv, ať už se jedná o asfaltový povrch, led na vodní hladině, louku, štěrkovou cestu nebo vodní hladinu. Tento stroj vzdáleně připomíná malou loďku opatřenou v horní části leteckým motorem s voštinami usměrňujícími proudění vzduchu a zajišťujícími tak pohyb vznášedla v laterálním směru. V dolní části pak můžeme vidět vzduchové kapsy, které se při provozu naplní vzduchem a zajišťují ono „plutí“ neboli vznášení těsně nad povrchem. Právě proto se vznášedlo může pohybovat prakticky kdekoliv.

Vznášedlo tím, že disponuje leteckým motorem, je již velmi specifickým strojem vyžadujícím velmi specializovanou údržbu a precizní dovednost v ovládní, což také vyžaduje specifický trénink. Náklady spojené s údržbou provozuschopnosti takového stroje jsou pak v tuto chvíli mimo běžné možnosti složek IZS, a proto je spíše až na okraji využívaných variant prostředků. Není tomu tak ale co do možností využití.

Úkolem vznášedla není nahradit profesionální týmy, ale pomoci jim realizovat záchranu ještě rychleji a kvalitněji než doposud. Dostat se k tonoucímu nebo raněnému co nejdříve, zajistit jeho polohu, zabránit zhoršení stavu pacienta a co nejrychleji jej předat do rukou profesionálních jednotek. Posádku vznášedla tvoří pilot a pro součinnost se vznášedlem školený vodní záchranář, jehož úkolem je co nejdříve poskytnout první pomoc ve chvíli, kdy jde doslova o minuty.

Vznášedlo, jak již z názvu vyplývá, se pohybuje na vzduchovém polštáři těsně nad terénem, který může být v podstatě jakýkoliv, ať už se jedná o asfaltový povrch, led na vodní hladině, louku, štěrkovou cestu nebo vodní hladinu.

EXTRÉMNI A UNIKÁTNÍ LIPNO ICE MARATHON SE LETOS POPRVÉ BĚŽEL OPRAVDU NA LEDU

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO MARTINA BARNETOVÁ

Druhý ročník unikátního a extrémního závodu, který závodníci absolvují na zamrzlém Lipně, přilákal bezmála 80 odvážlivců, kteří se rozhodli zdolat trať po svých, s pomocí psa nebo na kole, běžkách či s kitem. Běželo se na maratónské trati a na trati polovičního maratónu. Podobných závodů se pořádá na světě jen několik a v širší střední Evropě nemá konkurenci.

Zamrzlé Lipno připravilo velmi zajímavý a náročný terén pro všechny zúčastněné. Ačkoliv se slunce neukázalo, počasí bylo k závodníkům mírné a povětrná mlha či bloudění nenastaly. Ale i na toto byli organizátoři připraveni díky velmi preciznímu zajištění a doзору místní vodní záchranné služby, rakouských záchranářů a hasičů z Černé v Pošumaví a Frymburka. Nechyběli ani sportovci z Lipna nad Vltavou pod vedením Zdeňka Zídka a Václava Chalupy. Led byl velmi silný a stabilní.

Celá trať vedla po zamrzlém jezeře. Start byl v kempu Jestřábí v Černé v Pošumaví a otočka až v Lipně nad Vltavou. Na závodníky čekal náročný terén v podobě nerovného ledu, sněhu a ledových zmrzlků. Později doběhnuvší potrápil v posledních kilometrech protivítr. Někteří se do cíle dostali silou vůle a těsně po doběhu padli vyčerpáním, ale s radostí ve tváři.

„Nejvíce nás potěší spokojené tváře závodníků. Bezvadné bylo, že konečně někdo přijal tuto arktickou výzvu naplno a několik účastníků kempovalo ve stanech. Nezastrašila je ani teplota až skoro minus deset stupňů,“ chválila si ředitelka závodu Adéla Černá.

Na maratónské trati zvítězil v čase jen vteřinu přes tři hodiny Jan Vitásek. „Trať byla poměrně rychlá a tomu odpovídá i čas. Běželo se mi velmi dobře a netradiční závod mě nadchnul,“ vzpomíná na závod Vitásek. Loňský absolutní vítěz Martin Gabla prohrál s vítězem o více než 8 minut. Celkově byl druhým nejrychlejším běžcem. Ovšem suverénně vyhrál ve své kategorii 40+. Nejrychlejší žena Rumunka Simona Pirva zdolala trať za 4:24. Vítězi na běžkách v kategorii freestyle na půlmaratónských vzdálenostech byli Němec Wolfgang Zöchbauer-Pröll a Helena Šebestová, nejrychlejší běžkyně pak byla Rakušanka Sigrid Herndler. Celkem bylo na startu sedm národností. Vladimír Riedl přiletěl až z Philadelphie v USA. Dobehl v druhém nejlepším maratónském čase v kategorii muži 40+.

Absolutně nejrychlejším byl v čase 2:20 František Valeš na kole. Za zmínku určitě stojí i výkon 56letého Jana Vorla z Českého Krumlova, který trať zdolal na běžkách v absolutně třetím nejlepším čase jen 8 minut za vítězným cyklistou. Poklonu zaslouží i čtyři ženy, které náročnou mrazivou maratónskou výzvu pokořily.

www.icemarathon.cz

„Nejvíce nás potěší spokojené tváře závodníků. Bezvadné bylo, že konečně někdo přijal tuto arktickou výzvu naplno a několik účastníků kempovalo ve stanech. Nezastrašila je ani teplota až skoro minus deset stupňů,“ chválila si ředitelka závodu Adéla Černá.

PŘI HORNOPLÁNSKÉ BRUSLI ZÁVODILY I MAMINKY S KOČÁRKY

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO DANIEL SELUCKÝ

Téměř 70 závodníků se letos zúčastnilo Hornoplánské brusle. Konala se poprvé od roku 2011.

Všem, kteří mají rádi bruslení, maminky u kočárky z toho nevyjímaje, byl určen teprve druhý ročník Hornoplánské brusle, která se na zdejší pláži konala 28. ledna. Jednalo se o odpoledne plné bruslení a zábavy, jehož cílem byla mimo jiné propagace fenoménu přírodního bruslení a ledové dráhy, která nemá ve světě obdoby. Zúčastnilo se ho téměř 70 závodníků, většinou turistů, kteří zde tráví svou dovolenou. „První ročník Hornoplánské brusle jsme uspořádali v roce 2011 a byla to paráda. Krásné počasí, přálo, každým rokem jsme akci rušili, avšak letos jsou podmínky dobré, takže

jsme se konečně dočkali,” vysvětlil Jiří Hůlka, starosta Horní Plané. Novinkou byla kategorie maminky s kočárky, které na led vyjely čtyři.

Organizátoři se tuto kategorii rozhodli zařadit z toho důvodu, že na zamrzlém jezeře jsou maminky s kočárky často k vidění. Děti do 6 let bruslily 100 metrů, děti od 6 do 15 let 250 metrů, ženy musely zdat vzdálenost 500 metrů, muži 1 000 metrů a supermani s pneumatikou za pasem 1 000 metrů.

Po soutěži se na ledě uskutečnila diskotéka, která po setmění vyvrcholila ohňostrojem. Pokud počasí dovolí, bude se příští rok konat další ročník.

ŠUMAVSKÁ 30 SE JELA ZA KRÁSNÉHO POČASÍ

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO VLADIMÍR KLÍMA, PRACHATICKÝ DENÍK

Triumfem lyžaře Ski klubu Šumava Jiřího Máneka ml. skončil letošní 5. ročník Šumavské 30. Do závodní stopy se během první únorové soboty vydalo asi 50 lyžařů.

Závod se jel za krásného jarního počasí, trasa byla ideálně upravená, i když kvůli oblevě museli pořadatelé v Nové Peci na Šumavě trať zkrátit jen na 15 kilometrů. Závodníci tak ujeli tři okruhy po pěti kilometrech.

Už od startu si svůj závod jela vedoucí dvojice Martin Saidl z Příbrami a Jiří Mánek z Vimperka. Oba nasadili velice rychlé tempo. V prvním kole měli shodný čas 13:51 minuty. Do cíle přijel s nepatrným náskokem na Saidla jako první 18letý Jiří Mánek s časem 43:52 minuty. Mánek prostředí Nové Pece dobře zná, protože do okolí Schwarzenberského kanálu jezdí s týmem na letní soustředění. I když novopecký sobotní závod bral mladý lyžař jako trénink, neměl to až tak jednoduché: „Bylo hodně těžké namazat dobře lyže, protože sníh byl všude jiný. V lesích to bylo zledovatělé a na loukách zase třeba rozbředlé,“ popsal podmínky Mánek.

I on jako zkušený závodník měl na nejprudším sjezdu závodu co dělat, aby se vyhnul amatérským závodníkům. Ti totiž často kopec těsně před cílem nezvládali a padali. „Bylo to asi nejzákladnější místo v závodě, ale když si člověk trochu přibrzdil, tak se to dalo dobře sjet,“ doplnil vítěze Saidl. Jako třetí mezi muži doběhl do cíle v čase 49:14 Ivo Grabmüller z vimperského oddílu.

„Bylo hodně těžké namazat dobře lyže, protože sníh byl všude jiný. V lesích to bylo zledovatělé a na loukách zase třeba rozbředlé,“ popsal podmínky Mánek.

MÍSTNÍ ROHLÍKY, PÁRKY OD FOITLA

TEXT DANA KALISTOVÁ FOTO MAREK PODHORA, ARCHIV

„Baví mě dělat gastronomii poctivě a s příběhem,“ začíná s představením svých provozů Lipno gastro v Lipně nad Vltavou David Čermák, ředitel společnosti Dansen a.s. a pokračuje: „Když zákazníkům připravuji obyčejný párek v rohlíku, baví mě, že znám osobně pekařku, která ten rohlík pekla, vím, že uzenu dovezl řezník Foitl, a když připravuji oblíbený zimní nápoj Bombardino, dělám ho podle pravé italské receptury, kterou jsem si přivezl ze svých „kuchařských“ cest.“

Je to právě Lipno gastro a jeho restaurace, bary, kiosky a stánky, které zákazníci v Lipně nad Vltavou potkávají od vrcholu Kramolína až po lipenskou pláž. Některé provozy fungují jen v zimě, jiné v létě, některé celoročně. Každý z nich je svým sortimentem trochu jiný a má své specifické požadavky. Jak na sortiment, obsluhu, zásobování nebo na typ klientely s různými požadavky, která ho v danou chvíli navštíví. „Celý kolos je

denácti provozů je velmi živý organismus, a je tedy pro nás velkou výzvou ho zejména v hlavní letní i zimní sezóně opečovávat tak, aby dobře „posloužil“ často i několika tisícům lidí v jednu chvíli,“ přiznává David Čermák, který se gastronomii věnuje od svého mládí a své zkušenosti čerpal nejen v Čechách, ale i v zahraničí.

Nejznámější je Restaurace Lanovka, která je posazená na atraktivním místě přímo pod Jezerní sjezdov-

Zahřát a zasytit, to je oč tu v zimě běží.

David Čermák vařil v Itálii i na velvyslanectví v Kazachstánu.

Hlavním strážníkem v provozech Lipno Gastro je rodina.

Restaurace Lanovka
zajistí návštěvníkům celodenní stravování.

kou. Tady si mohou lidé dopřát celodenní stravování, počínaje snídaní, přes oběd, večeři, až po kávu s dezertem. „Tento provoz je specifický tím, že se nám zde potkávají vedle jednodenních návštěvníků i hosté sousední Chaty Lanovka, školní i jiné skupiny a někdy je zde opravdu těsno,“ přiznává David Čermák a dodává: „Kapacita míst k sezení je jedna z věcí, s kterou ve vytížených dnech trochu bojujeme. Stále vymýšlíme další možnosti, hlavně proto, aby se naši zákazníci cítili co nejvíce komfortně. Mají třeba možnost jíst i v zimě na terase pod širým nebem, což bylo letos díky počasí dost běžné,“ říká Čermák. Dalším zajímavým a velmi atraktivním místem je Terasa Kramolín, kde zákazníci oceňují rychlé občerstvení po výstupu na Stezku mezi korunami stromů nebo třeba Paluba Bar, kde si mohou zase dát kávičku, dezert nebo long drink s krásným výhledem na jezero. Lipno gastro si velmi dobře uvědomuje, že důležitými zákazníky jsou jednoznačně děti. Snaží se tak vyhovět jejich přání nejen co se nabídky týče, ale také velikostí porce, kterou jim nabízí. „Proto jsme zavedli populární Foxovo dětské menu,“ doplňuje Čermák.

Zima se pomalu chýlí ke konci, a proto je určitě na místě nejen hodnotit letošní zimní sezónu, ale začít se připravovat na nadcházející léto, možná i delší budoucnost: „Už nyní mohu říct, že i díky velmi příznivému počasí a skvěle upravenému areálu byla letošní zima opravdu vydařená! V našem sortimentu není jednoznačný vítěz, ale vím, že lidé u nás rádi jí českou klasiku a pijí dobře vychlazené pivo, kterého se v našich provozech vypije ročně kolem 1800 sudů,“ rekapituluje Čermák a s úsměvem dodává: „Velkým hitem letošní zimní

sezóny byl takzvaný lipenský vzkaz s „bohemkou“, kdy nám návštěvníci psali vtipné vzkazy na láhve a také jednoznačně Bombardino. Nápoj původem z Itálie dělaný dle klasické receptury, který najdete široko daleko pouze na Lipně.“

Lipno gastro si zakládá na vaření z čerstvých surovin a také na tom, že produkty, které nakupuje pro výrobu jídel, jsou ideálně regionálního charakteru. Přemýšlení o rozvoji a vylepšení provozu je každodenní chléb, který samozřejmě souvisí s celkovým rozvojem lipenského areálu, potažmo celé obce. „Cítím jako velký závazek a motivaci zároveň, že naše gastronomie je součástí celého lipenského zážitku, se kterým odjíždí každý jednotlivý návštěvník z Lipna. Ať je v areálu sníh, déšť nebo 30 stupňů, musíme každý den přicházet s kvalitní gastronomickou nabídkou, která odpovídá nabídce pětilávkového skiareálu či luxusního letního resortu,“ shrnul svůj cíl David Čermák.

Ve Sportbaru Hříbek můžou nechat lidé vzkaz s „bohemkou“.

Lipno gastro si zakládá na vaření z čerstvých surovin a také na tom, že produkty, které nakupuje pro výrobu jídel, jsou ideálně regionálního charakteru.

KYNOLOGOVÉ HLEDAJÍ V LIPNĚ UTONULÉ

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO ARCHIV JAROSLAVA SEDLÁKA

Jihočeská záchranná brigáda kynologů hledá na Lipně utonulé lidi, což je jedna z nejnáročnějších disciplín. V Přední Výtoni mají i vlastní výcvikovou základnu.

Jaroslav Sedlák je zakladatelem Jihočeské záchranné brigády kynologů. Se psy žije celý svůj život a z několika vychoval psí záchranáře, kteří se specializují na hledání v sutinách a pod vodou, například na Lipenské přehradě. „Jedná se o jednu z nejnáročnějších výcvikových disciplín, při které pes leží na přídi člunu a čicháním po vodní hladině lokalizuje místo nálezu utonulé osoby na dně. Lipno je pro nás svými přírodními podmínkami velmi zajímavé už proto, že jsme zde v minulosti absolvovali i řadu praktických zásahů při hledání utonulých,“ uvádí Jaroslav Sedlák. Se psy strávil dnes pětadesátiletý muž celý život. Vychoval jich deset, nejprve boxery, posledních 15 let má australské honácké psy fenu Engie a psa Crosse, kteří se u nás stali průkopníky tohoto plemene v záchranářině.

Cení si na nich vynikající čich, neúnavný temperament, železné zdraví a fantastickou oddanost svému vůdci smečky. „Navíc jeho skladnost a bezkonkurenční srst, která bezchybně funguje, jak v obrovských vedrech, tak i při mrazech, předurčují toto plemeno do role úspěšného záchranáře,“ oceňuje J. Sedlák tuto rasu.

„Většinou jdeme do zásahu v době, kdy naděje na záchranu života již téměř vyprchala, dodává Sedlák

Předtím se třicet let věnoval výcviku i chovu boxerů, kteří jsou nesmírně zajímavým plemenem. „Zeměna pro svou hravost a nevídanou mimiku jsou výbornými společníky, i když pro záchranářinu mají handicap krátké srsti,“ říká. Speciálně cvičit psy jezdí i do Přední Výtoně. Lipenská základna je podle Sedláka pro psí záchranáře ideální především svým technickým zázemím. Největší devízou výcviku je sutinový trenážér, který je vybudován na vlastním pozemku z bývalé střelnice Pohraniční stráže Spáleniště.

„Pro vodní disciplíny máme díky dlouholeté skvělé spolupráci s policií v Přední Výtoni k dispozici policejní loděnici, na níž se pořádají zkoušky vodních prací i soutěže,“ uvádí Sedlák.

V létě se zde bude konat Český pohár vodních prací, který je nejvyšší soutěží v České republice v této oblasti výcviku. „Kromě předepsaných cviků poslušnosti plní účastníci několik cviků pomoci plavcům v nesnázích a imitované vyhledání utonulé osoby na vodní ploše 100 krát 200 metrů. Lipno je pro nás svými přírodními podmínkami velmi zajímavé už proto, že jsme zde v minulosti absolvovali i řadu praktických zásahů při hledání utonulých,“ chválí Sedlák prostředí pro výcvik. Každý má podle něj svému psovi ideálně věnovat dvě intenzivní hodiny výcviku denně. To ovšem vždycky nejde, takže je nutno improvizovat. Nemusí jít vždy o výcvik, důležitý je především úzký kontakt.

„Jeho“ záchranná kynologická brigáda se společně s vodní záchrannou službou za posledních 30 let zúčastnila na Lipně všech pátrání policie a hasičů po utonulých plavcích či rybářích. „Nebo furiantech sázejících se po deseti pivech, kdo z Frymburku doplave dříve na druhý břeh,“ říká.

Jako psovod se zúčastnil několika záchranných misí na území postiženém zemětřesením, například v tureckém Golcuku, v Duzce, na Tchajwanu a v indickém Gujaratu. „Kromě dvou vyproštěných živých lidí, což byl mladý turecký pár, jsme označili nálezy desítek mrtvých těl. Celkem má naše skupina na kontě dvanáct záchráněných lidských životů v tuzemsku a desítky dalších nálezů utonulých plavců nebo obětí trestných činů,“ vypočítává výsledky záchranných akcí.

Pocit záchrany lidského života zažil ještě dvakrát při tuzemských zásazích před více než deseti lety. „Většinou jdeme do zásahu v době, kdy naděje na záchranu života již téměř vyprchala. Úspěšné nálezy již mrtvých osob jsou poměrně početné. Odměnou nám je především vděčnost pozůstalých. V poslední době ale požadavky na naši spolupráci nejsou tak časté, klesly v průměru z dvaceti ročně až na současných pět,“ bilancuje J. Sedlák.

Jedná se o jednu z nejnáročnějších výcvikových disciplín, při které pes leží na přídi člunu a čicháním po vodní hladině lokalizuje místo nálezu utonulé osoby na dně.

LIPENŠTÍ RYBÁŘI CHTĚJÍ UPRAVIT PODMÍNKY PRO LOV CANDÁTŮ

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO ARCHIV RADKA FILIPA

Rybářský svaz před sezónou upravil podmínky pro lov candátů. Rybářům se to nelíbí a podepisují proti tomu petice

Některým lipenským rybářům se nelíbí, že Český rybářský svaz před sezónou upravil podmínky pro lov dravých candátů. Podle rybářů totiž velcí candáti z Lipna mizí, někteří tvrdí, že candát je tu masově vybíjen a prodává se do restaurací. Pod petici za záchranu candátů na Lipně se podepsalo více než 1 000 sportovních rybářů. „V zátokách, kde v minulosti byla jedna loď lovící sportovně na umělé nástrahy, jich dnes kotví 10. Mnozí odnáší více než povolené dvě ryby denně," uvedl Radek Filip, šéfredaktor rybářského časopisu Kajman. Maso z candáta je žádané a podle Filipa a dalších rybářů teď tuto rybu hromadně na Lipně loví celé gangy. Candát se podle něj v okolních restauracích momentálně tajně vykupuje za 350 korun za kilogram.

Žádají proto svaz, aby podmínky opět zpřísnil. Podle hospodáře rybářského svazu pro jižní Čechy Milana Hladíka zůstanou pravidla zatím stejná, svaz bude situaci sledovat a pokud by se během tří let ukázalo, že je to nutné, může pravidla zase změnit. Petici podepsali rybáři z ČR, ale i z Německa, Rakouska a dalších zemí. Lipno je největší přehradou v Česku a v minulosti se tu candátům, které toto opatření chrání, velice dařilo. Před sedmi lety však začaly jejich stavy rapidně klesat, a tak Český rybářský svaz sáhl k zásadním omezením, jež měla dravé ryby chránit, před letošní sezónou ale tato opatření zmírnil. Český rybářský svaz by měl podle Filipa opět uplatnit přísnější pravidla lovu dravých ryb. „Pokud se tak nestane, bude během dvou až tří let stav dravčí populace opět velmi špatný," dodal Filip.

Signatáři petice chtějí, aby bylo znovu zavedeno opatření na ochranu candáta na Lipně zvýšením míry nástražní rybičky na 20 centimetrů. Návnada je pro ně příliš veliká, takže by se tím odlov candátů snížil. Podle hospodáře rybářského svazu Hladíka zůstanou pravidla zatím stejná. „Podle výsledků monitoringu se zlepšily populace i dalších druhů ryb, částečně na základě našich ochranných opatření, například u okouna, tak i třeba vhodnými podmínkami pro rozmnožování v posledních sezonách," uvedl. Lidé, kteří mají informace o ganzích rabujících Lipno, by je podle něj měli předat policii. „Naše rybářská stráž je na Lipně velmi aktivní," uvedl Hladík. Po konzultaci s Janem Kubečkou, ředitelem Hydrobiologického ústavu Biologického centra Akademie věd ČR je naplánováno ponechání nynějších pravidel po tři roky. „Pokud by se na základě dalšího monitoringu a na základě statistiky úlovků ukázalo, že došlo k přelovení populace candáta už třeba příští rok, máme již připravena opatření," uvedl Hladík.

PTAČÍ FOTOGRAF

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO PAVEL BAČE

Více než 130 druhů ptáků napočítal Pavel Bače v lesích v okolí Nové Pece. Bače zdejší ptáčky fotí, nejčastěji při výpravách, kdy tráví v lese v úkrytu i celé noci. Podařilo se mu například nafotit orla mořského nebo vzácné sovy.

Fotograf Pavel Bače

Už 15 let vlastní Pavel Bače dům – bývalou kovárnu v obci Pěkná u Nové Pece. Zdejší přírodu, která spadá do Národního parku Šumava a zároveň Chráněné krajinné oblasti Šumava, případně také vojenského prostoru Boletice, si zamiloval, do lesa chodí i na dvoudenní výpravy. Fotografuje z předem připravených a celoročně udržovaných krytů nebo si vytvoří improvizovaný bivak. Nejráději je, když mu před objektivem přilétne pták. Ty fotí 50letý fotograf Pavel Bače ze všeho nejčastěji. „Ve zdejších lesích žije zhruba 130 druhů ptáků, to je i v celorepublikovém srovnání hodně,“ uvedl Bače.

V okolí Pěkné se mu podařilo vyfotografovat orla mořského nebo celou řadu vzácných sov, jako jsou například puštík bělavý a kalous ušatý. „V lese se mi podařilo dokonce vyfotit i slavíka obecného, což je pro zdejší biotop kuriozita,“ doplňuje Bače. Dům v Pěkné koupil na rychlo zhruba před 15 lety. „Už dlouho jsem vyhlížel nemovitost v téhle oblasti, když jsem uviděl tuhle, hned jsem věděl, že je to ono,“ říká.

Dům sice opravil na penzion, ale vůbec mu nevadí, že k němu nejedí mnoho hostů. „Většinou za mnou jezdí kamarádi fotografové a přespávají za

flašku slivovičky. Nemám na uklízení pokojů a převlékání postelí čas a ani o to nestojím. Jde mi především o klid,“ uvedl Bače, který se žije jako pokrývač. Kdysi měl firmu, ve které zaměstnával 15 lidí. Dnes pracuje na sebe a, jak sám říká, jen když se mu chce. „Nepotřebuji k životu tolik peněz a už se tolik nedřu, jako dříve,“ doplňuje.

S fotografováním začal ještě jako kluk na praktické základní škole, kde v kroužku mladých ochránců přírody získal vztah k lesu a přírodě. „Kroužek mladých ochránců přírody vedl Aleš Závěský. V rámci kroužku jsme se specializovali například na broučky, plazy a já jsem se staral především o ptáky,“ vypráví o náplni školního kroužku.

Poté však dlouhá léta nefotografoval, po čtyřicítce se ale k fotografii vrátil. „Někteří chlapi si kupují auta nebo vláčky, já jsem začal znovu fotit,“ prozrazuje fotograf, který dnes používá aparát značky Canon. Teď rád vyráží na výpravy do zdejší divočiny, kde v připravených krytech čeká často i několik hodin na fotografickou příležitost. „Více si cením fotografií pořízených v přírodě, ne někde v oboře,“ říká.

Za posledních deset let se podle něj výrazně změnil i trend ptačích fotografií. „Dříve minimálně 70 procent obrázku zabíral pták, bylo poznat každé peříčko. Dnes je to jinak, na snímku musí být zachycený i celkový kontext, situace, ze které je poznat, že snímek vznikl v lese, a ne v zoologické zahradě,“ uzavřel.

Pavel Bače také rád cestuje, často i do exotických zemí. Loni strávil skoro dva měsíce v Austrálii, kde žijí dvě jeho děti. Byl ale i v Kanadě, Kostarice, Barmě, Venezuele nebo Srí Lance. Letos se nikam nechystá, protože se mu při poslední výpravě stýskalo po domově, hlavně po Šumavě. „Rád bych si ale udělal hezkou fotku tetřeva a dlouho se také snažím o fotku rysa, ne ale za každou cenu. Pokud by moje přítomnost měla ta zvířata třeba vyrušit v toku nebo hnízdění, to bych si fotku odpustil,“ dodal.

Kulišek nejmenší

„Rád bych si ale udělal hezkou fotku tetřeva a dlouho se také snažím o fotku rýsa, ne ale za každou cenu. Pokud by moje přítomnost měla ta zvířata třeba vyrušit v toku nebo hníždění, to bych si fotku odpustil.“

Káně rousná

Pušтік bělavý

TETŘÍVCI, PŘEKRÁSNÍ PTAČÍ RYTÍŘI V OHROŽENÍ

TEXT JIŘÍ MÁNEK FOTO MAREK DRHA

Tetřívka obecná je stále vzácnější a ubývající klenot naší přírody. Uvádí se, že na území České republiky žije 800–1000 samečků, přitom v sedmdesátých letech minulého století byl počet samečků odhadován na 2 500–4 500.

Ještě před 40 lety bylo celkem běžné potkat na lipenských tokaništích v oblastech okolí Pasečné, Jasánek, Korandy, Lindy nebo Rychněvku třeba 100 i více tetřívků najednou. „Jejich tok dělal takový rámus, že se nedalo k ránu spát, bylo jich jako vran“, říkají pamětníci. Dnes už na tokaništích potkáváme jen jednotlivé kusy. Přesto **máme to štěstí, že se i v naší lipenské oblasti tetřívka nachází**, a to zejména v nivě Vltavy v okolí Stožce, na Dobré, v okolí Pěkné, případně v Boleticích.

Setkání s tetřívkem dnes už není otázkou náhody a je třeba se na ně dobře připravit. Chce to tiše vyčkávat v úkrytu, protože tetřívka je velice ostražitý a plachý

pták. Ovšem vlastní setkání s ním je potom nezapomenutelným zážitkem, zvláště když se ho podaří vyfotografovat. Ale pozor, je třeba pamatovat na fakt, že se jedná o ohrožený druh, který je zařazen do Červeného seznamu. Důvodů mizení tetřívka bylo popsáno mnoho. Od rušivého vlivu narůstajícího počtu turistů a zatížení území lidskou činností, po mnohem pravděpodobnější důvody jako je nárůst počtu predátorů, kteří mají tetřívka na svém jídelním lístku. Důvodem ohrožení tetřívka predátory je podle odborníků i fakt, že dochází k úbytku hospodaření v bezlesé krajině. Dříve se louky více kosily a na pokosené

louce měl tetřívka lepší přehled. Dnes, když se z řady důvodů tolik nekosi, tak se lišky, prasata i další predátoři ke své tetřívčí kořisti dostanou naprosto nepozorovaně mnohem snáz.

V přírodě mají tetřívci nepřítel dost a dost. Patří

rutu-ruiki-urr-urr-urr-ruturu“, podobné šplouchání potoka, které je slyšet velmi daleko. Souboje tetřívčích rytířů jsou fascinující podívanou. Kohoutci pobíhají s roztaženým ocasem a spuštěnými křídly, vyskakují do výšky a bojují mezi sebou často velmi tvrdě. Nejúspěš-

„Jejich tok dělal takový rámus, že se nedalo k ránu spát, bylo jich jako vran“, říkají pamětníci.

mezi ně nejen liška a prase divoké, ale také kuna, rys, kočka, výr, jestřáb, na hnízda a vejčka mají políčeno i jezevec, krkavec a sojka. Nárůst počtu predátorů zase souvisí s menším počtem lovců nebo špatně motivovaných lovců, kteří by predátory jako lišky a prasata lovili. Důvodů ohrožení je celá řada a ty pak proti tetřívkoví fungují synergicky.

Tetřívka obecná nejvíce osídluje odlehlé slatiny, rašeliniště a jejich lemy, vlhké křovinaté pastviny a otevřené krajiny s bohatým podrostem lesních keřů. Na změnu prostředí reaguje velmi citlivě. Stačí odvodnit vlhké pastviny nebo pokácet křovinatý podrost či březové háje a ihned se stěhuje.

Tok tetřívka je výrazný a typický rituál. Tokání začíná koncem března a trvá do poloviny května. Na tokaniště se kohouti slétávají ještě před svítáním a tokají na zemi. Nejdříve se ozývají kratším „pšoukáním“, které zní zhruba jako „tš-chššš“. Pak následuje hlasité švitoření, přičemž kohoutek drží hlavu vzpřímenou s do široka rozevřeným zobákem. Spouští křídla k zemi, ocas vějířovitě rozevře a zvedne nahoru a vzrušeně pobíhá a vyskakuje do výšky. Poté následuje bublání - „ruturu-

nější z nich se následně může spářit s většinou slepic v okolí. Slepice přilétají na tokaniště po východu slunce a ozývají se kvokáním.

Oploštěná slepice v květnu snáší do mělké jamky vystlané trávou a jehličím 6 až 12 světle žlutých hnědoskvrnitých vajec. Kuřátka se líhnou po 25 dnech a zpočátku se živí mravenci a brouky. Po týdnu umí poletovat a další týden už létají docela dobře. V září mladí kohouti dostávají černé zbarvení a oddělují se od mateřského hejna. Na zimu tetřívka obecná vytváří hejna oddělená podle pohlaví.

Potravou tetřívka jsou většinou pupeny rostlin a keřů, mladá tráva, bobulovité lesní plody a semena, jakož i různé brouci, kukly, červíci, mravenci a šneci. V zimě jsou to zejména jehnědy břízy, olše, lísky a jehličí.

Sameček dosahuje velikosti 24–27 cm a váhy do 1,5 kg. Samička je o něco menší. Samec je černý (s načervenalým leskem). Nápadným znakem jsou dva červené hřebínky na hlavě a ocas, který dokáže při toku rozvěřit do širokého vějíře. Samička je nenápadná, šedohnědá s černým proužkováním. Na větší vzdálenost si ji lze snadno splést s koroptví.

MAJESTÁTNÍ PTÁK LIPENSKA TETŘEV HLUŠEC JE PRÁVĚ V TOKU

TEXT JIŘÍ MÁNEK FOTO MAREK DRHA

Začátek jara je každoročně spojen s fascinujícím lesním divadlem, které v lesích předvádí téměř erbovní pták Lipenska a Šumavy tetřev hlušec.

Svým nádherným barevným zjevem a mohutností těla budí tetřev zároveň úžas a respekt lesníků, místních obyvatel i milovníků přírody. Naštěstí se mu díky péči odpovědných lesníků na Lipensku daří dobře a o setkání s tetřevem v našem kraji není nouze. Jeho lipensko-šumavská populace se pyšní počtem dosahujícím téměř 600 kusů.

Jak je tetřev fascinující svým zjevem, tak jsou pozoruhodné i jeho životní projevy, zvláště na konci března a v dubnu, kdy do jeho životního cyklu vstupuje tok a páření.

Tetřev hlušec (*Tetaro urogallus*), ačkoli by se to z názvu mohlo zdát, není hluchý. Naopak, po celý rok slyší velmi dobře. Svě jméno hlušec si vysloužil, protože ohluchne na několik vteřin při toku. Právě období toku, tedy od konce března do konce dubna, je jedinou částí roku, kdy se kohouti a slepice setkávají. Jinak v průběhu roku žijí odděleně. Na tokaniště se kohout i slepice srocují večer a obsazují vyvolené stromy. Když tokající kohout večer dosedne na větev, ozývají se z lesa pronikavé řihavé zvuky. Jde o tzv. krknutí neboli zábrk. Tokat začínají tetřevi s rozedníváním okolo čtvrté hodiny ranní mlaskáním nebo „pukáním“ (t-k-t-k-t-k-t-k), které pokračuje „trylkem“ (zrychlené pukání), „vylousknutím“ a je zakončeno „broušením“ (jako když brousek přejíždí po kose). V této fázi má kohout zavřené oči a po krátký úsek asi 3 vteřin nevnímá své okolí. V této fázi je možné se k němu přiblížit. Hluchotu mu způsobuje svalový výběžek čelisti, který při větším rozevření zobáku zakrývá zvukovod.

Při rozednění slétá tetřev na zem, kde pokračuje v toku společně se slepicemi, které odborně řečeno ošlapuje. Na zemi rovněž probíhají zápasy kohoutích soků. Slepice se ozývají hlasitým kvokáním. Jeden kohout se každé ráno spáří až se třemi slepicemi, které jsou fascinované jeho výkony.

Slepice snášejí do hnízda 6–10 vajec. Sedí na nich 4 týdny. Kuřátka se líhnou v červnu. Velmi pečlivě se o ně stará sama slepice. Kuřata jsou velice choulostivá a bezbranná. Slepice nad nimi bedlivě bdí až do poloviny července, kdy se stávají více soběstačnými. Ve druhé polovině října se tetřeví rodinka rozdělí podle pohlaví. Slepíčky zůstávají s matkou.

Mladí kohouti se toulají po krajině a hledají si svoje teritorium. Staří zkušení kohouti hradují dobře skrytí většinou na stromech, zatímco mladí nezkušení někdy přečkávají noc na zemi, a proto se někdy stanou snadnou kořistí predátorů jako liška, prase nebo rys.

Tetřev byl dříve lovnou zvěří a na Šumavě se jich střílely stovky kusů ročně. Od roku 1988 je celoročně hájen a početní stavy jeho populace mírně stoupají. Setkat se s ním můžete nejspíše na pravostranném břehu Lipna v oblasti Smrčiny a Hraničnicku.

Kohout tetřeva je jen o něco menší než krocan, váží 3–6 kg, je černohnědý, na hrudníku kovově modrozelený. Nad očima má výrazné červené kožní zduřeniny, tzv. poušky. Ocas, myslivecky také tatrč, je poměrně dlouhý a tetřev jej v toku roztahuje do širokého vějíře. Samice je ve srovnání se samci výrazně menší, váží do 3 kg. Na rozdíl od pestrobarevného kohouta je její peří zbarveno jen rezavo-okrovými skvrnami s černým pruhováním. Kuřata se živí hlavně hmyzem (např. larvami a kuklami mravenců), později převažuje rostlinná potrava. Hlavní potravou dospělých ptáků je od podzimu do jara jehličí a pupeny stromů, bobule, plody a semena, v létě zelené části rostlin, bobule, hlavně borůvky.

LIPENSKO KLADNĚ OVLIVŇUJE KONDICI VČELSTEV

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO VČELAŘSTVÍ KAVALEC, ARCHIV

Na loukách je stálá pylová pastva, příjem čisté vody je zajištěn z horských pramenů, intenzita slunečního záření se snoubí se vzdušnou vlhkostí, k tomu se na jehličnatých stromech, smrcích, jedlích a borovicích vyvíjejí producenti medovice, kteří umožňují včelám sbírat z jehličí medovicový med s tou nejlahodnější aromatickou chutí a lesní vůní, jakou může člověk vůbec poznat.

Toto jsou podle Jaroslava Kavalece, který od roku 2005 včelaří u Přední Výtoně východně Lipenska.

„Lipensko nám skutečně velice kladně ovlivňuje silnou kondici včelstev. Je to krajina vůně lesa a strdí, která ve své surové přírodní přirozenosti odpovídá nejvíce původní tváři Země. Je zde zachováno to, co činí med medem jako živou zdravou potravinu,“ uvádí Kavalec, který bydlí v Olbramovicích u Znojma. Na Lipensko jezdí pouze včelařit.

Na lipenských loukách svého přítele se podle jeho vlastních slov ocitl zřejmě dílem prozřetelnosti. „Počáteční obavy ze surové přírody se během jednoho včelařského roku naprosto rozplynuly. A po dobu následujících sedmi let se včelstva permanentně nacházela v lepší kondici než v Olbramovicích,“ chválí Lipensko Kavalec.

Včelám se věnuje již od dětství, kdy pomáhal otci. Hluběji pronikl k včelařské vědě při studii na katedře chovu včel Vysoké školy zemědělské. Po založení rodiny se přestěhoval na Moravu a začal pracovat v zemědělství. Zájmové včelařství postupně přerostlo v profesionální činnost.

„S mou manželkou jsme se soustředili na přípravu zdravých silných včelstev tak, abychom v plné síle mohli zasáhnout do snůšky v době květu řepky, akátu, jetelovin, safloru, svazenky, pohanky, lípy a slunečnice,“ jmenuje. „Byli jsme ale ochuzeni o lesní snůšky, za kterými jsme kočovali. Tento způsob včelařství byl velice náročný nejen na lidskou práci, ale především na tu včelí, jelikož síla včelstev od tak nadměrného výkonu byla velice proměnlivá a péče o silná včelstva vyžadovala značné včelařské umění,“ uzavřel.

Box: Med z Lipenska pochází zejména z hmyzem přefiltrované mízy rostlin. Ze smrků má barvu tmavohnědou s nádechem do červenohněda. Vyniká vyšším obsahem minerálních látek (hlavně draslíku, hořčíku, fosforu a dalších). Důraz se klade na bohatost stopových prvků, hlavně železa, a větší zastoupení růstových cukrů, aromatických látek, a celkovou lahodnou chuť. Jedlový med svým tmavě hnědým až černým zbarvením s nazelenalým odstínem, sladovou příchutí a dlouhou dobou tekutosti nejvíce vyhovuje vžitým představám o lesním medu a je na evropském trhu z medovicových medů nejvíce ceněn.

„Lipensko nám skutečně velice kladně ovlivňuje silnou kondici včelstev. Je to krajina vůně lesa a strdí, která ve své surové přírodní přirozenosti odpovídá nejvíce původní tváři Země,“ uvádí Kavalec.

SERIÁL O LIPENSKÝCH OBCÍCH: FRYMBURK

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO ARCHIV MĚSTYSE FRYMBURK A LUDVÍK NOVOTNÝ

Starosta Frymburka Oto Řezáč

VÍTEJTE V LÁZNÍCH FRYMBURK! ZNAČKA, KTERÁ BUDE LÁKAT NA LIPENSKO

Městys Frymburk by se rád proměnil, transformoval v lázeňské městečko. Podstatou, na jejímž základe by tato změna měla proběhnout, je existence zdroje rašeliny, kterou jsme objevili na jednom ze svých pozemků.

Lázně Frymburk či Bad Frymburk – to by mohla být zajímavá marketingová značka nebo informace, podle které by turisté tento městys na břehu Lipenské přehrady jasně identifikovali a dělala by mu reklamu nejen na Lipensku. „Na hranici našeho městečka ve směru k obci Světlík jsme narazili na rašeliníště. Měli jsme obrovské štěstí, že se jedná o obecní pozemek, a navíc se nám podařilo dohledat platné těžební povolení z roku 1985,“ vypráví starosta Oto Řezáč. Obec poslala rašelinu do příslušných laboratoří a tam se potvrdilo, že ložisko obsahuje rašelinu s dostatečným množstvím peloidů, které se mohou používat pro rašelinovou lázeň a zábaly. „Okolo nás v Rakousku jsou samé lázně – Bad Leonfelden, Bad Ischl, tak proč bychom nemohli mít Lázně Frymburk,“ dodává starosta s tím, že Frymburk se v tomto směru vždy profiloval, jen se to nedařilo uchopit fakticky, tedy v legislativní rovině.

„Vše směřujeme k tomu, aby se Frymburk stal lázeňským městem. V první řadě usilujeme o získání certifikátu z ministerstva zdravotnictví, že jsme vlastníkem léčivého přírodního zdroje. Jen tato snaha, tento administrativně právní proces nás vyjde asi na 2 miliony korun. Případně budeme muset provést

dosti rozsáhlé úpravy k vybudování lázeňské infrastruktury, tomu předchází změna územního plánu. Pokud i tuto etapu zvládneme, tak můžeme požádat vládu o vyhlášení lázeňské oblasti,“ popsal podstatu procesu Řezáč.

Z této značky by těžili všichni zdejší podnikatelé, kteří by se do procesu poskytování lázeňských služeb mohli zapojit. V hotelech by mohly vzniknout lázeňské provozy apod. Podle starosty má městys jasnou vizi, čeho chce dosáhnout. Jen není jasné, jestli to bude trvat dva nebo pět let. „Proces to ale bude dlouhý a vůbec nelehký,“ říká Řezáč, který ve Frymburku starostuje již páté volební období. Narodil se zde a stále tu žije i jeho rodiče, kteří byli pracovní spojenci s krásnými lesy okolo obce. Sám se předtím živil a dosud žije jako podnikatel ve financích a cestovním ruchu, nyní jeho rodinnou firmičku vedou a spravují jeho tři dcery.

„Chceme využívat potenciálu vyplývajícího z velkého rozvoje, který má osm kilometrů vzdálené Lipno nad Vltavou a být pro turisty i domorodce vhodným doplňkem. Nechceme jít stejnou cestou vývoje, ale chceme zachovat Frymburk jako klidovou zónu s historickým podtextem,“ plánuje starosta.

„Základním pravidlem fungování obce je zdravé hospodaření, zdravý stav financí. Taky vyváženost příjmů a výdajů. Nemáme žádné závazky, žádné dluhy,“ uvádí starosta. Ročně městys navštíví stovky tisíc lidí, žije tu zhruba 1 300 místních, roční rozpočet se pohybuje mezi 30 až 50 miliony korun. Jsou zde tři obchody s potravinami, 17 restaurací, 2 čtyřhvězdičkové hotely, lyžařský areál s upravovanými tratěmi a v létě je k dispozici volnočasové centrum Médi Kubíka.

Do komunální politiky nevstupoval Řezáč v žádném případě z finančních důvodů. „Mohl jsem si v klidu žít a podnikat, ale zdálo se mi, že se nenaplní představy, jak by městečko mělo vypadat, jak by se zde mělo žít. Zdálo se mi, že by mělo být malebnější, čistější a svobodnější, takové, jaká jsou rakouská městečka, ve kterých je hlavním zdrojem příjmů rekreace,“ uvádí s tím, že zpočátku tu lidé nežili příliš společně, soustředili se pouze na soukromý život, což ale bylo poplatné porevoluční době. „Moje motto bylo a je vrátit obec lidem a lidi obci,“ prozrazuje starosta. Toto heslo se mu postupně daří naplňovat. „První týden v červnu vždy pořádáme Frymburské slavnosti, kdy se lidé dávají dohromady. Představujeme se okolí a světu a otevíráme letní sezónu. Letos nás čeká 18. ročník,“ informuje. K tomu jsou ve Frymburku na tento rok v plánu desítky dalších akcí.

Za 18 let investovali ve Frymburku mnoho milionů do různých sportovních atrakcí, ať jsou různá hřiště, cyklostezky, singletraily apod. Na různých dotacích pro investice do technické infrastruktury městyse získali přes 180 milionů korun. Je zde nová čistírna odpadních vod, kanalizační sběrače, vodo-

vody, cyklostezky, celý městys je plynofikovaný, areál ZŠ a MŠ je rekonstruovaný, opravené je také muzeum a budova centrálního záchranného integrovaného systému pro Lipenskou oblast.

Městys spolupracuje i se zdejšími rodáky žijícími dnes v zahraničí, kteří již hodně pomohli s obnovou zdejšího kostela, návratem zvonů a rekonstrukcí křížové cesty. Starosta je také pyšný na své podnikatele, kterým se snaží vytvářet podmínky pro práci hlavně v oblasti fungující technické infrastruktury. „Ať již jsou to Semšovi se svým hotelem Maxant, Feitlovi s hospůdkou a květinářstvím, Račákovi s rodinnou restaurací Pohoda, pan Vágner, který má Wellness hotel Frymburk, Wilzingovi skempem Frymburk, který patří k top kempům v celých Čechách, nebo nový ázerbajdžánský investor pan Asgarov, který buduje resort Leyla, a mnoho dalších,“ uzavírá starosta.

Frymburk je malebné rekreační městečko s výjimečnou polohou na poloostrově Lipenské nádrže. Často je nazýván za nejhezčí město Lipenska. Krásná příroda, čisté jezero, spousta turistických aktivit, kvalitní infrastruktura a vysoký standard ubytovacích, stravovacích i wellness služeb činí Frymburk oblíbeným celoročním turistickým centrem.

HORNÍ PLANÉ STAROSTUJE PŘES 20 LET, JEHO RODINA TU ŽIJE OD 17. STOLETÍ

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO ARCHIV JIŘÍHO HŮLKY A PAMÁTNÍK - RODNÝ DŮM ADALBERTA STIFTERA

Rodina starosty Horní Plané Jiřího Hůlky tu žije od 17. století. Takové tu jsou čtyři. Pro časopis Lipensko vzpomínal dlouholetý starosta na pohnutou rodinnou historii, která je zároveň odrazem leckdy tragických osudů zdejšího obyvatelstva.

Čtyři rodiny žijí v Horní Plané od 17. století. Z různých i náhodných důvodů nebyly po druhé světové válce s původním obyvatelstvem odsunuty zpět do Německa. Mezi nimi byla i rodina matky zdejšího starosty Jiřího Hůlky. Jedno z nejoblíbenějších a nejnavštěvovanějších měst na Lipensku řídí již více než 20 let. „Mé matce bylo v roce 1945 šest let. Společně se svou matkou, mou babičkou, a dvěma sourozenci byla na seznamu obyvatel připravených k odsunu také, pak ale byli červenou tužkou vyškrtnuti a u jejich jména se objevila poznámka – K DOBYTKU,“ vypráví Jiří Hůlka a pokračuje, že takto se k jeho rodině přichází Češi a noví zástupci samosprávy také začali chovat. „Pro Němce to byli čeští Němci, pro Němce

němečtí Češi. Sudetští Němci ve smíšených manželstvích nebyli ani pro jednu národnost její plnohodnotnou součástí,“ doplňuje.

Rodina jeho matky se jmenovala Hauerová. Hauerovi jsou známým šumavským rodem starých sklářů, kteří byli příbuzní s rodem Ábele, ze kterého pocházela maminka Karla Klostermanna. Starosta Hůlka je tak vzdáleným příbuzným známého spisovatele Šumavy. „Máme nějakou příbuznost, ale nemůžeme říct, že jsem Klostermannův potomek, je to spíše taková zajímavost,“ vysvětluje Hůlka.

Část Hůlkovy rodiny pochází také z Nových Hradů, odkud odešla na Šumavu v době rozvoje zdejšího sklářství. Někteří se usadili zde, další odešli

jinam, například do Benátek či Terstu. „Naše rodina byla poměrně široká, protože jeden můj prapředek z Nových Hradů měl se dvěma manželkami 30 dětí, z nichž všechny pracovaly ve sklářství,“ říká Hůlka.

Po úpadku sklářství začali členové rodiny pracovat, kde jen bylo možné, například v lesích, Hůlkův prapraděd se stal cestářem, v práci roztloukal kámen a štěrkem vysypával výmoly na silnici. Bydlet začal v osadě v osadě Ořechovka, ležící mezi vesnicemi Mokrá a Olšina, nedaleko Horní Plané. Jeho syn, Hůlkův pradědeček, získal zaměstnání v pivovaru v Černé v Pošumaví, kde se seznámil se svou manželkou, která sem přišla pracovat jako kuchařka ze Zahájí u Hluboké nad Vltavou. „Oba hodně šetřili peníze a zmožili se na to, že si koupili dům v Myslívěckém údolí (dříve Jägerthal), což je u Hodňova, kousek od Horní Plané,“ vzpomíná Hůlka. Zde se narodil jeho dědeček se svými sourozenci. Dům v Myslívěckém údolí stojí do dnes.

Část jeho rodiny začala pracovat v tuhových závodech, kde nalézala uplatnění zejména přes zimu, když nebylo tolik práce na vlastním hospodářství. Hůlkova dědečka poslali v 16 letech do Hluboké nad Vltavou, aby se vyučil černému řemeslu, tedy zámečnickině. Tam se seznámil i se svou manželkou, Češkou žijící v Mydlovarech. „Zamilovala se do dědečka přímo bezhlavě. Pocházela ale z nejbohatší sedlácké rodiny z Mydlovar a její otec ji odmítl na Šumavu pustit. Jasně jí řekl, že jestli půjde sama do takové bídy, tak ji vydědí,“ říká Hůlka. Svatbu měli v roce 1927 a její otec na ni nepřijel. Nakonec se ale nechal přemluvit, a dokonce dceři věnoval 30 000 korun, za které přistavěli část statku a přikoupili pole, na nichž hospodařili. Vše co vypěstovali, sami zkonsumovali, jen malou část prodali. Peníze si vydělávali přes zimu v grafitových dolech. „Matka vzpomínala, jak chtěli od dědečka kousek cukru, který měli schovaný pro včely, ale stejně byl děda nesmlouvavý a nedal dětem ani kousek, ani když plakaly. Ti staří Šumavané byli nesmírně tvrdí,“ vypráví Hůlka. Muži v rodině Hauerů, ze které pochází, byli navíc velice rtuťovití a výbušní. „Sám na sobě to občas cítím,“ doplňuje s úsměvem.

Za první republiky, v době hospodářské krize, grafitové doly omezily provoz a kdo neměl vlastní hospodářství, živořil. Od vzniku Československa sem byli dosazováni do úřednických pozic Češi, zdejší obyvatelé už nesměli volně chodit přes hranice, jak byli zvyklí. „Když chtěl děda prodat krávu nebo tele, tak šel vždy do Lince, protože tam utřil nejvíc. Najednou nemohl a u nás za ni dostal o půlku méně,“ vypráví Hůlka. Velká část obyvatel tu i proto volila Adolfa Hitlera.

„Děda zakazoval mojí babičce mluvit s dětmi česky. Povídali si jen německy, ale když se potřebovali domluvit spolu, tak mluvili česky,“ vzpomíná Hůlka. Když se jim narodila dvojčata, šli napsat jejich jména na matriku s tím, že se děti budou jmenovat

Celkový pohled na Hodňov kolem roku 1904, foto Josef Seidel (Zdroj: soukromá sbírka)

Svatební fotografie prarodičů Jiřího Hůlky pořízená před domem v Myslívěckém údolí (Zdroj: soukromá sbírka)

Paula a Marie. „Kdepak Marie je židovské jméno, bude se jmenovat Erna,“ řekli jim úředníci na matrice. Otec dětí prý jen pokrčil rameny a šel domů, věděl, že tady nic nezmuže. Hůlkova matka se tak jmenovala Erna. V roce 1941 měl jeho děda narukovat do wehrmachtu, ale nechal se zapírat a podařilo se mu před odvodem unikat. V roce 1942 mu praskl žaludeční vřed a zemřel. „Babička tak zůstala sama, po manželovi Němka se čtyřmi německými dětmi a s německým tchánem,“ uvádí Hůlka. Nejstarší syn začal studovat učitelský institut v Českém Krumlově, v zimě roku 1942 ho ale nešťastnou náhodou zastřelil jeden člen Hitlerjugend. Po válce zůstala Hůlkova babička již sama se třemi dětmi, protože její tchán zemřel.

Osud rodiny Jiřího Hůlky po roce 1948 byl pohnutý snad ještě více než předtím. „Když začala matka v sedmi letech chodit do školy, tak jí učitel zlámal dva prsty rákoskou, protože neuměla česky,“ vzpomíná Jiří Hůlka na další osudy své rodiny v těžkých poválečných letech.

To byl ale jen začátek a signál nových časů nejen na Lipensku. V dalších letech měla v rodinné historii své místo Státní bezpečnost, spojená s represemi od komunistického režimu, částečně tu projevily i dozvuky fungování nacistického Německa. „Zabíhání do podrobností by bylo příliš osobní,“ nechce Hůlka dál rozvádět tyto události. Československé občanství jim stát přidělil až v roce 1956, předtím byli občany druhé kategorie, trpěli ve svém domově.

Skláři josefodolské sklárny (Zdroj: soukromá sbírka)

Justin vstoupil do kláštera hned po roce 1989, převorem je od roku 2007.

MOBIL MÁ JAKO PRACOVNÍ NÁSTROJ, ALE FACEBOOK PŘEVOR KLÁŠTERA VE VYŠŠÍM BRODĚ ODMÍTÁ

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO PAVEL PECHOUŠEK, ARCHIV KLÁŠTERA A MĚKS VYŠŠÍ BROD

Justin Berka je převorem cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě již od roku 2007. Klášter vede, zastupuje ho navenek, má na starost i styk s okolím. Do řádu vstoupil hned po revoluci. Zavolal si ho Pán Bůh...

Je 3:45 ráno a v cisterciáckém klášteře ve Vyšším Brodě začíná pracovní den. Nikoho asi nepřekvapí, že modlitbou. Stejným úkonem končí denní harmonogram ve tři čtvrtě na osm večer. Cisterciáci každý den promodlí více než pět hodin, mezitím hodně pracují – v létě na zahradě, společně v klášterní kuchyni, jeden má na starosti praní, další žehlení, teď přes zimu tráví mnoho času při inventarizaci knihovny. „Naše heslo je ora et labora, tedy modli se a pracuj, Náš řád není nijak aktivní při vyučování, jsme tzv. kontemplativní klášter. Máme hodně času na modlitbu a hodně na práci,“ říká převor kláštera páter Justin Berka.

Sám má za úkol komunikaci s vnějším okolím. „Jednám s úřady, komunikuji s návštěvníky. Musím mít telefon, který bych nejradši vyhodil, ale musím ho mít. Je to můj úkol a bratři ho nechtějí, protože potřebují mít ticho a klid,“ uvádí převor.

Facebook ale zdejší bratři nechtějí. „Chceme mít klid. Já jsem to viděl na některých těch mladých lidech, kteří chtěli vstoupit do kláštera a touží po klidu, jenže pak to na ně přijde a chtějí na internet a na Facebook. Mají pocit, že přicházejí o kontakty. Já jim vždy říkám, že si musí rozmyslet, co chtějí, jestli touží mít čas a klid, rozum, srdce a myšlenky na Pána Boha, tak je Facebook bude rozptylovat,“ říká Justin. Musí se ho vzdát stejně tak jako sexuálního života. „Musí si vzít příklad z Pána Ježíše, ten se také vzdal manželství pro Království nebeské. To všechno je kvůli Pánu Bohu, který dá člověku sílu. Člověče přičiň se a Pán Bůh ti pomůže. S pomocí Boží to je možné dokázat,“ je přesvědčený převor Justin.

Každý, kdo si ale myslí, že klášter je nějaká starobylá instituce, hodně se mýlí. Je zde k dispozici wifi, klášter má atraktivní webové stránky. „Naše instituce byla vždy nositelem vzdělanosti a pokroku. Vždyť kláš-

ter kdysi založil také elektrárnu, pivovar, železnici na Lipno. Byla sem zavedena elektrika. Měli jsme první klášterní sbor v okolí, který byl založený v roce 1860,“ říká převor Justin.

Cisterciácký klášter ve Vyšším Brodě vznikl na popud šlechtice Voka z Rožmberka v roce 1259. Tento mnišský řád se stal největším stavitelem středověku a na přání Rožmberků byl Vyšebrodský klášter pojat velkoryse. Rožmberkové ho vydatně podporovali a díky jejich ochraně prošel neporoušen husitskými válkami i obdobím protestantské reformace. Za husitů to byl dokonce jediný klášter tohoto řádu, který nebyl vypleněn.

Do magického místa, které od začátku 90. let postupně povstává z troskek, přijede ročně kolem třiceti tisíc návštěvníků. „Zrovna teď je tu zájezd Itálů. Přes zimu se musíte objednat, například na informačním středisku nebo na webových stránkách je kontakt, kde je možné domluvit termín i jazyk průvodce. Od prvního května tu máme otevřeno každý den. Lidé, co k nám přijedou, jsou úplně v šoku. Nikdy nic takového neviděli. Jezdí k nám více cizinců, ale jsem rád, že i počty domácích turistů rostou,“ uvádí převor. Nejcennější díla uměleckého pokladu, který patřil klášteru, jsou z 15. století. Například nádherný deskový obraz Madony vyšebrodské nebo obraz Ukřižování vyšebrodské. Nejspíš v té době věnovali Rožmberkové klášteru nejvzácnější kus klášterního pokladu, relikvii Závěšův kříž. Schránka pro úlomek z Kristova kříže je jedním z nejvzácnějších relikviářů na světě a hodnotou ho lze srovnat s českými korunačnickými klenoty.

Momentálně tu žije pět mnichů, několik zájemců. Jsou to všechno mladší muži okolo 30 let. Všechno Češi. Na celém světě je nás v cisterciáckém řádu asi 1 300. Každý má ve své cele jen to nejdůležitější. Stůl a židli, postel a klekátko. Televizi ani internet zde mniši

Závišův kříž

nemají, prý ho nepotřebují. „Ale lidé nám ledačos poví nebo nám píšou své starosti poštou, emailem. V neděli po mši za námi přijdou do zákristie a žádají nás, ať se modlíme. Třeba kvůli atentátu, teroristickému činu. Proto vím, že nedávno došlo k nějakému teroristickému činu v Istanbulu. Často nás žádají o nějaký finanční dar, například příspěvek na léky. Popisují nám problémy v rodinách, dnes je hodně rozpadlých rodin. Jeden pán nám sem nosí rakouské noviny. Poslouchám Rádio Vatikán. Ono se vám to nezdá, ale já na to nemám ani čas, protože denní program mám velice nabitý,“ prozrazuje převor.

Klášter zaměstnává asi 10 spolupracovníků, všichni jsou sdružení ve firmě Bernardinum, s. r. o., jež představuje správu klášterního majetku a stará se o zrestituovaný majetek.

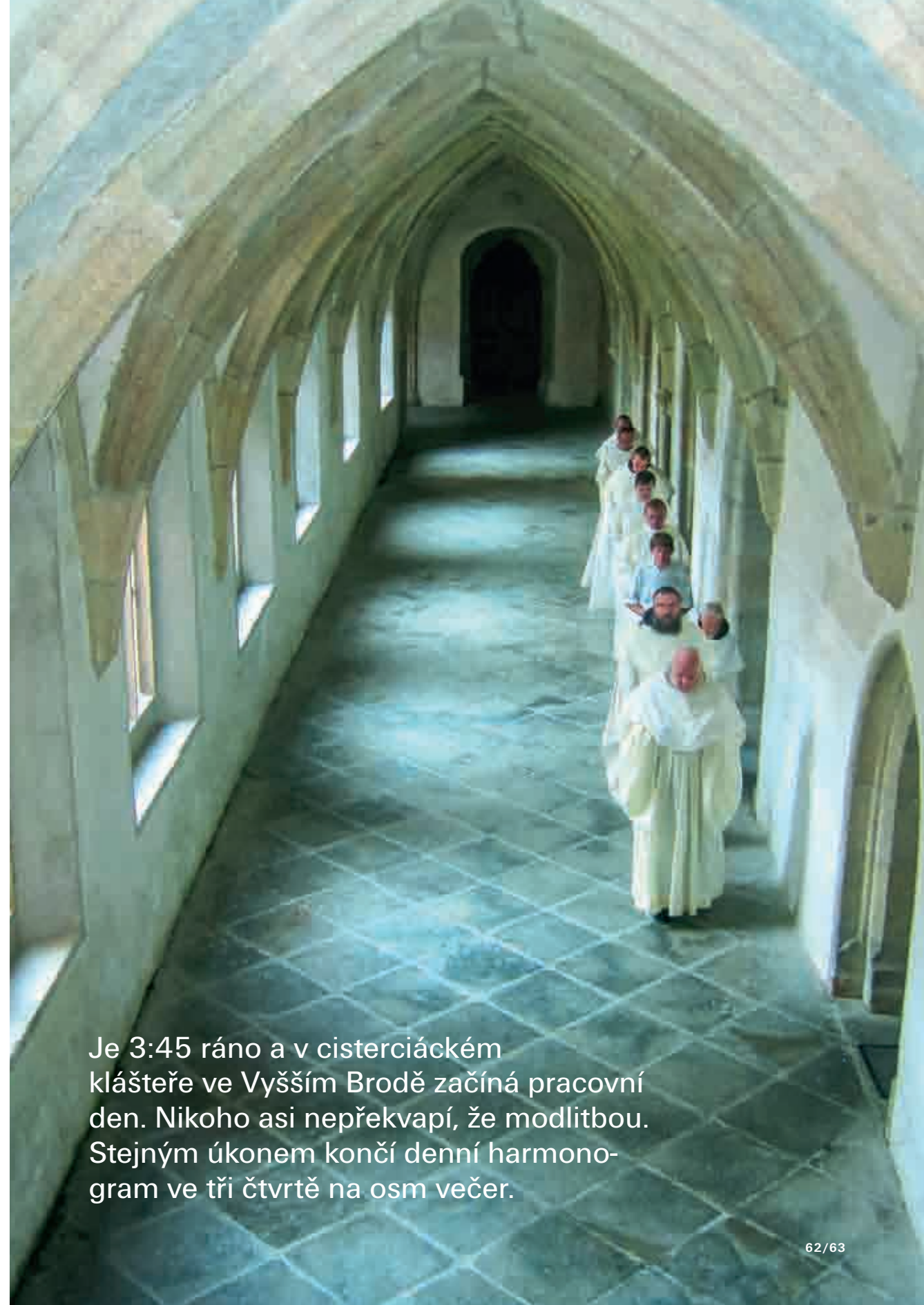

Budova bývalého pivovaru se možná již brzy dočká rekonstrukce

„Dostali jsme v restituci 4 000 hektarů lesů, rybníky, nějaké nemovitosti. Některé statky jsou úplně zdevastované, ale budeme se snažit co nejdříve je obnovit, jako například pivovar, který je v areálu kláštera. Zaměstnáváme lesáka, revírníky, stavebního technika, účetní, referenta pronájmů. Jsme rádi, že můžeme dát lidem práci,“ uvádí převor.

„Navíc nežijeme v nebi. My musíme z něčeho žít a něco zde udržovat, zároveň dávat jako klášter společnosti nějaký sociální rozměr. Bylo by to nenormální být neustále závislí na nějakých dotacích a žebrat. Vše co vyděláme, dáváme do obnovy kláštera. Je tady opravdu moc práce, jak se říká jako na kostele,“ říká převor, který je civilním povoláním technik, narozený v Kadani. „Byla doba těžké totality, nikdo neuvažoval o tom, že by komunismus mohl padnout. Pak v 80. letech začalo být cítit, že se něco mění a já jsem asi uvažoval co dále se životem a pán Bůh mi dal poznat život v klášteře,“ vzpomíná. Je přesvědčen, že svůj osud si sám nevybral. „Když někdo chce být mnichem, tak si svůj osud nevybírám, toho si ho volá Pán Bůh. Já jsem jen uslyšel boží hlas, a proto jsem tady už od 26 let, od pádu komunismu. Hodně času jsem poté promodlil, radil se o všem se zpovědníkem, duchovním otcem,“ říká.

Justin Berka byl na Vyšebrodsku poprvé v roce 1977 na vandru. „Tehdy to tu bylo úplně jiné. Už tehdy mě to místo oslovilo. Když jsem stál na nádvoří, tak jsem cítil, že sem patřím. Cítil jsem vše v srdci. To není tak, že za mnou někdo převlečený přišel a řekl mi: Musíš vstoupit do kláštera ve Vyšším Brodě. Já jsem nejprve vstoupil tajně v roce 1987. Po roce 1989 již

Je 3:45 ráno a v cisterciáckém klášteře ve Vyšším Brodě začíná pracovní den. Nikoho asi nepřekvapí, že modlitbou. Stejným úkonem končí denní harmonogram ve tři čtvrtě na osm večer.

Ročně požádá o přijetí do mnišského řádu několik lidí. Scénář bývá podobný: Nejdříve sem začnou jezdit, přijedou sem na víkend, na týden o prázdninách.

jsem vstoupil definitivně. Bylo to v době, když se sem vrátili po 40 letech mniši, kteří byli již stařečkové. Já jsem se s nimi spojil a přišel jsem sem," vzpomíná.

„Za komunistů tu sídlili vojáci a státní statky. Konvent byl zdevastovaný. Do kostela přšlo. Neměli jsme kde bydlet a kde se modlit. Cela, ve které dnes bydlím já, byla pomalovaná, bez stropů. Přístupná byla pouze knihovna, ta sloužila s kostelem jako muzeum a měli ji na starosti památkáři. My jsme si museli hned opravit místnosti, které potřebujeme k životu. Finančně nám z počátku pomohli bratři z Rakouska," doplňuje.

Ročně požádá o přijetí do mnišského řádu několik lidí. Scénář bývá podobný: Nejdříve sem začnou jezdit, přijedou sem na víkend, na týden o prázdninách. „Musí vše poznat a my je také. Tahle fáze třeba trvá několik let. Část zájemců samozřejmě odpadne a rozmyslí si svůj slib, což je v pořádku, protože od toho je ta doba zřízena. Obzvláště dnes je to problém rozmyslet si, jestli zasvětit svůj život Pánu Bohu. Vždyť se na ně odevšad valí tolik nabídek. Pak se samozřejmě stane, že odejdou, cítí, že je Pán Bůh k sobě nevolá a oni se vrátí do světa. To se nic neděje," konstatuje převor.

Základním východiskem všeho je podle Justina skutečnost, že zájemce o mnišský život v klášteře musí mít na hledání Boha svůj čas. „Náš život je tomu hledání přizpůsoben. Vždyť i naše práce je jakýmsi hledáním Boha. Zájemce musí nejdříve s námi prožít

roční kandidaturu, kdy tady žije, modlí se sedmkrát denně, za týden odřídá 150 žalmů, ke kterým dostává i výklady. V té době má na sobě i své oblečení, jen do chóru dostane plášť," vysvětluje.

Následuje rok noviciátu. Kdy má mnich již více povinností a více práv. Poté tříletá doba, které se říká časné sliby. Dostává se do rytmu, pořád zjišťuje, jestli je to správná cesta, mniši se poznávají mezi sebou. Pak už mnich skládá neodvolatelné sliby, kterých ho může zbavit jedině papež. „Důležitý je také slib stabilitas loci, což znamená jakýsi slib, že na místě, v tomto klášteře, kde jsme složili svůj slib, také umřeme. Nemůžeme jít jinam, kde se nám najednou bude líbit více. Zároveň máme záruku, že když jsme staří a nemocní a třeba nemohoucí, tak se o nás mladší bratři z komunity postarají. Je to osvědčený systém, který trvá 1500 let.“

Město Vyšší Brod opouštějí mniši jen výjimečně. V neděli mají vycházku, tak chodí do lesa. Převor se ale lesa musí vzdát a v rámci svých povinností jít nakupovat nebo na nějaké oficiální jednání. „Teď jsem byl v Lipně nad Vltavou. Na začátku sezóny chtěla společnost Lipnoservis požeňat rolby. Znal jsem Lipno nad Vltavou v 70. letech. To bylo úplně jiné, než je dnes. Tam lišky dávaly dobrou noc, což mělo také své kouzlo. Dnes je Lipno také hezké, ale je jiná doba. Ale Stezka v korunách stromů se povedla, tam jsme s bratry byli," uzavírá převor Justin.

PO 42 LETECH ODEŠEL DO DŮCHODU „ŠÉF“ LIPENSKÉ VODNÍ ELEKTRÁRNY

TEXT PAVEL PECHOUŠEK FOTO PAVEL PECHOUŠEK

Bedřich Kučera pracoval ve Vodní elektrárně Lipno nad Vltavou 42 let, posledních 30 let tu šéfoval. V závěru zvládl se svým týmem výměnu turbíny za 220 milionů korun. Z elektrárny se dodává proud do celého Lipenska.

Vodní elektrárna Lipno a Bedřich Kučera – tohle spojení platilo posledních 42 let. Mladý absolvent ČVUT oboru výroba a rozvod elektrické energie původem z Dačic sem nastoupil hned po promoci v roce 1975 a pracoval tu až do odchodu do starobního důchodu v lednu tohoto roku. „Nikdy jsem svého rozhodnutí odejít na Lipno nelitoval. Byly to krásné roky v nádherném místě tehdejšího Československa,“ řekl Kučera pro časopis Lipensko.

Dobře si uvědomuje, že místo, kde pracoval, je i v rámci České republiky velice zvláštní. Hlavní výrobní technologie je 160 metrů pod zemí, přesně to je výška spádu vody na turbínu. „Přístup je tam šikmým tunelem s výtahem, který má sklon 45 stupňů a je dlouhý 210 metrů,“ říká. „Odtud voda, která vykonala práci v turbíně, odchází 3,6 kilometru dlouhým odpadním tunelem do vyrovnávací nádrže Lipno II ve Vyšším Brodě.“

Za celou kariéru inicioval v lipenské elektrárně celou řadu oprav, výměn a zlepšení. Ta největší přišla až těsně před odchodem do důchodu. Jednalo se o generální opravu celého soustrojí – o kompletní výměnu turbíny, opravu generátoru a opravy všech souvisejících částí.

Bedřich Kučera (vpravo) ještě v době kdy pracoval v lipenské elektrárně

Vše trvalo rok a půl. Zhotovitel provedl demontáž stávající turbíny včetně zabetonované části spirály. Do takto uvolněného prostoru nainstaloval novou modernizovanou Francisovu turbínu s lepšími parametry. Bylo třeba odstranit více než 100 kubíků betonu kolem spirály a novou spirálu zabetonovat. Jen rotor generátoru vážil 240 tun. Z generátoru ho vytáhly dva jeřáby. Všechny demontované díly se na povrch dopravovaly šikmým nákladním výtahem, kterým pak putovaly napět díly nové. Výměna turbíny byla podle p. Kučery stejně složitá jako stavba nové elektrárny.

„Když jsme si pročetli dokumenty z doby, kdy se elektrárna stavěla a uváděla do provozu, tak jsme zjistili, že spirála turbíny nebyla optimálně navržena. Na některých místech spirály bylo vysoké napětí a byly zde i vady z výroby. My jsme tyto vady společně s odborníky z Výzkumného ústavu materiálu v Běchovicích sledovali více než 20 let. Dělalí jsme rentgeny a zjišťovali, zda v místech vad nevznikají trhliny,“ vypráví Kučera. Nakonec odborníci řekli, že turbíny mají svou „životnost“ za sebou. „Přes všechny tyto problémy turbíny do doby, než jsme je odstavili, fungovaly spolehlivě a nikdy jsme neměli žádnou vážnou poruchu nebo havárii.“

Na Lipně I, špičkové regulační elektrárně, jsou dvě Francisovy turbíny s instalovaným výkonem 120 MW a s průměrnou roční výrobou 160 mil. kWh. Elektrárna Lipno II má výkon 1,5 MW a slouží jako vyrovnávací nádrž pro elektrárnu Lipno I.

Kučera po absolvování průmyslové školy v Jihlavě odešel na studia do Prahy. Ta dokončil v roce 1975. Rok před promocí začal shánět zaměstnání. Žádost poslal do všech tehdejších elektráren. Tehdy se začala stavět vodní elektrárna v Dalešicích, jeho životopis doputoval i do Chvaletic a Tušimic. On ale nakonec zakotvil ve společnosti Vltavské elektrárny. Původně sice jako technik na Vltavské kaskádě na Slapech, už po dvou dnech ale putoval na Lipno, kde se objevilo místo s bytem. „Byl by pro mě kvůli rodině rozhodující faktor,“ přiznává. Nejprve v krátkém období před válkou pracoval jako mon-

tér točivých strojů. Po návratu z vojny ještě několik let bydlel s rodinou v podnikovém bytovém domě v Lipně nad Vltavou, posléze si s manželkou postavili rodinný dům a začali bydlet ve Frymburku.

Po válce změnil pracovní zařazení a stal se technkem, v polovině 80. let ředitelem elektrárny. V průběhu let se vedle dalších věcí měnil i počet zaměstnanců z původního počtu 46, což je údaj z roku 1975, na dnešních 17. „Trend snižování obsluh v našem oboru neustále pokračuje, snižuje se počet zaměstnanců až k úplné samoobslužnosti,“ říká Kučera. „Hodnoty, které jsou obsluze svěřené, jsou tak vysoké, že tu lidé zůstat musí. Pokud by byla mimořádná událost, tak je znalý odborník rychle v obraze a může efektivně zasáhnout,“ doplňuje. Bezobslužná už ale například zůstává malá elektrárna Lipno II ve Vyšším Brodě. Ta se řídí z elektrárny Lipno I z Lipna nad Vltavou.

Svou vlastní domácnost začal Bedřich Kučera vytvářet ještě před válkou, neboť se oženil ještě před tím, než narukoval. Manželka je vyučená švadlena. V době, kdy bydleli na Lipně, tak ve zdejší mateřské škole pracovala jako vedoucí stravovny a zároveň uklízela. Poté co se přestěhovali do Frymburku, pracovala ve zdejší nově vybudované škole v přírodě. Starala se na ošetřovně o ne-

Nyní je Bedřich Kučera místostarostou Frymburka.

mocné děti. Ani jeden z jeho synů se nepotatil a nezačal pracovat v elektrárně. Během doby, když bydlel na Lipně, angažoval se v tamním Automotoklubu Svazarmu. Také sportoval a hrál např. volejbal.

Vodní elektrárna Lipno je součástí vltavské kaskády a patří společnosti ČEZ. Její nádrž s rozlohou téměř 50 km² představuje svou plochou naše největší umělé jezero. Obsah nádrže 309 mil. m³ vody je využíván pro víceleté řízení odtoku. Vodní elektrárna Lipno I byla uvedena do provozu roku 1959 a sestává z nadzemní a podzemní části. Nadzemní část je umístěna těsně pod hrází vodního díla a podzemní pak v hloubce 160 metrů po levé straně hráze.

POVĚST O NEŠŤASTNĚ ZAMILOVANÉM KNĚZI

TEXT MIROSLAV
A ZDENĚK KÚSOVI,
TRUHLÁŘI
Z KAŠPERSKÝCH HOR,
STARÁ ŠUMAVA
FOTO ARCHIV TURISTICKÉHO
SPOLKU LIPENSKO

Podle pověsti v kostele ve Svatém Tomáši u Přední Výtoně sloužil nešťastně zamilovaný kněz. Z prokletí mu pomohla až hromadná modlitba.

V kostele Božího těla pod Vítkovým hrádkem u Přední Výtoně visíval dříve zázračný obraz svatého Tomáše, k němuž z blízka i zdaleka směřovali poutníci s prosbou za přímluvu u Boha. Procesí se opakovalo každoročně na světcův svátek, který připadá na 21. prosince. V noci před tímto dnem scházeli se tu prý všichni Tomášové již dávno zemřelí, obklopili kostel a v tichosti čekali na svého patrona. Těsně před půlnocí vyjel ze tmy na koni sám svatý Tomáš a se svými věrnými jmenovci se vřele přivítal. Pak vešel do kostela a tím okamžikem vzplanuly uvnitř tisíce svíček. Mohla začít modlitba za věčné spasení i za blaho země, na jejímž konci světec všem přítomným požehnal. Světla

rázem zhasla, klečící se proměnili v duchy a zmizeli, aby se za rok opět shromáždili, rozhojnění o další mezitím zesnulé Tomáše, k noční bohoslužbě.

Kterýsi duchovní pastýř ve svatotomášském kostele podlehl prý kdysi půvabům krásné dívky, kterou pravidelně vídal na bohoslužbách. Navzdory svému stavu se do ní zamiloval a během obřadu často zropačitel. Pletl si slova a vzbuzoval pohoršení. Od jisté doby však kráska přestala na mše chodit a kněz si v rozčilení sáhl na život. Za trest musel potom i po smrti noc co noc, po celých tisíc let, sloužit v lese pod Svatým Tomášem mši. Neobešlo se to bez úpěnlivého nářku a kvílení. Tyto tajemné zvuky každou noc děsily obyvatele

širého okolí. Někdy v padesátých letech minulého století se odvážný hajný od Frýdavy údajně vydal ke svatému Tomáši, aby přišel záhadě na kloub, a tam se s oním nešťastným knězem setkal. Ten ještě více posmutněl, hajnému svůj osud vylíčil a vzdychl: „Sto roků, které jsem již odsloužil, je nyní zmařeno tím, že jsem promluvil s lidskou bytostí, s tebou“. Hajného ta vzpomínka trápila a tak zašel za frymburským farářem s prosbou o radu. Faráře napadlo, že snad ubohému knězi pomůže, budou-li se za něj všichni společně modlit. Lidé tak učinili a zanedlouho se nářek ze svatotomášských lesů skutečně přestal ozývat.

Gotický bývalý farní a poutní kostel v obci Svatý Tomáš je cennou stavební památkou. Postaven byl roku 1348 na příkaz Petra I. z Rožmberka. Sakristie na severní straně kostela je ovšem starší. Je románská a pochází údajně z kostela, který dal zbudovat roku 1258 Vítek z Krumlova. Na severní straně chóru je nástěnná

malba ze 14. století, tedy z prvního gotického stavebního období. Objevena byla teprve před několika lety, kdy do kostela netěsnou a zdevastovanou střechou zatekalo a tím došlo k opadávání omítky. Malba zobrazuje Pannu Marii s Ježíškem a Tří krále. V interiéru kostela visel obraz svatého Tomáše, kterému byla dávána zázračná moc, kvůli které byl u věřících ve značné úctě. Díky tomu ke kostelu směřovaly pravidelné poutě a procesí věřících. V roce 1786 byl kostel v rámci josefinských reforem uzavřen a začal chátrat. V roce 1874 byl obnoven a znovu vysvěcen. Další ránu kostel utrpěl po 2. světové válce při zřizování hraničního pásma, kdy sloužil jako vojenské skladiště a skladiště sena. V roce 1991 byla díky pomoci bývalých německých obyvatel zahájena oprava tehdy už téměř rozpadlého kostela, kterému hrozilo zřícení. V roce 1997 byl znovu vysvěcen a od té doby se v něm jednou za měsíc (poslední neděle v měsíci) konají bohoslužby.

FENOMÉN SUPERMARKET COOP V LIPNĚ NAD VLTAVOU

TEXT ING. JAN HOFFMANN FOTO ARCHIV JEDNOTY KAPLICE

Jednota Kaplice provozuje v Lipně nad Vltavou supermarket COOP a s celkovým počtem 36 prodejen potravin tvoří největší maloobchodní síť nejen na Lipensku, ale v celém okrese Český Krumlov. Obrat jednotlivých prodejen je lakmusovým papírkem odrážející návštěvnost jednotlivých destinací v regionu. Aktuálně nejvíce zákazníků nakupuje v supermarketu Lipno nad Vltavou, který je z pohledu předsedy Jednoty Kaplice Jana Gušla fenoménem v rámci celé republiky.

V nejvíce exponovaných dnech navštíví supermarket Lipno až 3 tisíce zákazníků. Přitom jeho výstavba nebyla vůbec v plánu. V roce 2004 oslovila Jednotu Kaplice obec Lipno nad Vltavou s konkrétními plány na rozvoj této lokality a vybudování současného turistického celku. „Z počátku jsme velkým plánům nechtěli ani věřit, ale usoudili jsme, že když by to byla alespoň z poloviny pravda, pak to nebude špatné. Současné výsledky Lipna nad Vltavou jako

celku a našeho supermarketu však předčily veškerá má očekávání,” uvedl Gušl, který v Jednotě pracuje od roku 1976. V pozici předsedy představenstva, kterým je od roku 1991 ho zde potkalo největší profesní překvapení.

„Naše prodejny na Lipensku patří k nejnavštěvovanějším a zároveň nejúspěšnějším prodejnám Jednoty Kaplice. Vzhledem ke komplexní nabídce celoročního volnočasového vyžití, patří zejména su-

permarket Lipno k nejúspěšnějším prodejnám této velikosti v celé České republice,” uvedl Gušl s tím, že prodejní plocha se pohybuje okolo 400 metrů. „Je to výjimečná záležitost, aby se na tak malé prodejní ploše obsloužilo tolik zákazníků. Někdy je to samozřejmě ke škodě věci, protože se tvoří fronty, kterým bohužel nedokážeme zabránit.”

„V nabídce supermarketu máme převážně základní potravinářské zboží, ale také zboží hodnotnější povahy, jako například steaky a přívlasková vína. Snažíme se nabídku rozšiřovat o produkty z jižních Čech, které si turisté nemají možnost koupit v ostatních regionech. Na přání holandských zákazníků jsme také začali nabízet velké housky, které pečeme ve vlastní pekárně v Horní Plané. Doplněk pak tvoří nabídka lahůdek podle tradiční receptury z naší výroby v Besednici. Na všech našich prodejnách však mohou zákazníci využít i některých služeb, jako například dobíjení mobilních telefonů, platba složenek, výběr hotovosti a mnoho dalšího,” uvádí Gušl.

Supermarket COOP v Lipně nad Vltavou zaměstnává 14 lidí, přičemž přes léto je to více než dvojnásobek. „Zaměstnance a brigádníky, zejména na hlavní turistickou sezónu je velice obtížné zajistit. Musíme sem lidi vozit z přilehlých obcí, ale i Kaplice a Českého Krumlova, v Loučovicích máme ubytovnu, kde brigádníci přespávají,” doplnil Gušl.

Další prodejnu, která se na Lipensku významně rozvíjí je supermarket COOP ve Frymburku, který mimo jiné profituje z postavené cyklostezky. Zvláštní postavení mezi prodejnami má také supermarket COOP v Horní Plané. „Když někdo jel dříve na Lipno, tak měl na mysli oblast od Černé v Pošumaví směrem na Horní Planou a do vnitrozemí. Dnes jezdí lidé do Lipna nad Vltavou či Frymburka. Oblast Horní Plané trpí nulovou možností zimního vyžití. V létě jsou zde tržby i čtyřikrát vyšší,” uzavřel Gušl.

Naopak existují menší prodejny, u kterých se předem počítá, že budou ve ztrátě. „Vždy jsme s nimi počítali jako s určitou sociální službou pro obec. Provoz těchto prodejen dotují zejména výsledky větších prodejen a oslovujeme také obce o částečný příspěvek na jejich udržení, tak jako například v Omleničce, Bujanově, Rožmitále na Šumavě, ale i Přední Výtoni, kde v prodejně pracují jeden nebo dva zaměstnanci,” doplnil Gušl.

Jednota Kaplice působí v okrese Český Krumlov od roku 1919 a patří k významným místním zaměstnavatelům. Aktuálně provozuje 36 prodejen potravin, jejichž počet v posledních letech stabilizuje. „Před rokem 1989 jsme měli ve svém portfoliu 180 prodejen, kde se vedle potravin prodávalo i nepotravinářské zboží, vlastnili jsme provozovny veřejného stravování, hotely a pojezdny prodejny, které zajišťovaly do všech vesniček. Dnes provozujeme také vlastní distribuční sklad s koloniálním a chlazeným zbožím, ovocem a zeleninou, což je klíčové pro plynulé zásobování prodejen na Lipensku,” uzavřel Gušl. Tehdy měla společnost 800 zaměstnanců, dnes je to téměř polovina.

SERIÁL: ZANIKLÉ ŠUMAVSKÉ OBCE PRVNÍ VEŘEJNÉ TÁBOŘIŠTĚ V JENIŠOVĚ V ROCE 1967 ROZORALI

TEXT PETR JELÍNEK FOTO ARCHIV AUTORA

Tématem dalšího dílu seriálu o zaniklých lipenských obcích je dnes Jenišov u Horní Plané.

Na levém břehu Vltavy ležela nedaleko Horní Plané osada Jenišov (Hossenreith). Zřejmě těsně před rokem 1420 ji spolu s dalšími osadami v blízkosti Vltavy (Blížší a Další Lhota, Hory, Pernek a Pihlov) založil zlatokorunský klášter. Bylo zde 9 osedlých, z nichž jeden byl označen jako „piscator“ čili rybář. Stejný počet byl uveden i v letech 1600 a 1650. V tereziánském stabilním katastru je k roku 1757 zaneseno 9 majitelů a 4 nájemníci. Údaje ze sčítání obyvatelstva a domů v letech 1869, 1880, 1890, 1900, 1910, 1921 a 1930 potvrzují stálý počet domů 9 a průměrný počet obyvatel 116 až 117 osob německé národnosti.

Vltava protékala od Horní Plané k Dolní Vltavici stále se rozšiřující kotlinou. V knize „Der Böhmerwald“ z roku 1860 je tato krajina popisována jako velkolepá přírodní scéna („herrliche Naturschauspiel“). Do jaké míry to takto vnímali zdejší obyvatelé, můžeme těžko předpokládat, ale jedno je jisté: žili zde a tvrdě pracovali po staletí, většinou po celé generace na jednom místě v soužití s přírodou, která jim často ukazovala mimo svých krás i svoji ničivou sílu.

Po postavení železnice v roce 1892 mohli obyvatelé Jenišova zvažovat cestu na nádraží Horní Planá v Blížší Lhotě, nebo na nádraží Černá-Hůrka,

Celkový pohled na Jenišov. (Zdroj: kniha Traudl Woldrich: Wie 's daheim war)

Jenišovská náves. Dům s věžičkou čp. 5 má střechu s letopočtem 1923, kdy byla nově postavena po velkém požáru, který na konci srpna toho roku poničil většinu usedlostí. (Zdroj: kniha Traudl Woldrich: Wie 's daheim war)

případně přes Vltavu na zastávku a nákladíště Stögenwald. Osada byla spojena vozovou cestou a silnicí s Horní Planou či Hůrkou a místními cestami přes dřevěný most v údolí Vltavy s Předními a Zadními Hamry a se Zvonkovou.

Hlavním zdrojem obživy zdejších obyvatel bylo zemědělství (chov dobytka, pěstování lnu) a další pracovní možnosti vyplývající z těžby grafitu a ršeliny, dřevařství a domácí dřevovýrobě.

Jenišovu se nevyhnuly velké požáry (1886, 1892, 1923). V roce 1946 byla osada vysídlena a s jejím trvalým osídlením se již nepočítalo.

Zatímco turistický průvodce z roku 1903 se o Jenišovu zmiňuje jako o přívětivé vesnici („freundliches Dorf“) a připomíná zdejší rodný dům významného vědce, chemika a balneologa univerzitního profesora dr. A. M. Pleischla, v roce 1965 je v turistickém průvodci zmiňován jako rekreační místo při Lipenském jezeře, kde jsou břeh a svahy určeny pro rekreační chaty podniků a organizací. V té době již stálo např. rekreační středisko podniku Jitona Soběslav (dnes Hotel Jenišov). Z původní zástavby nezbylo nic. Domy byly v 50. letech demolovány. Z roku 1955 pochází vzpomínka, že kámen z jenišovských statků byl převážen na stavbu náspu nové železniční trati u Nové Hůrky. Zároveň došlo ke změně trasy příjezdové silničky. Bývalá osada se ocitla na bezprostředním okraji jezerní hladiny a okolní terén se postupně zaplňoval rekreačními stavbami a zařízeními.

Se vznikem prvního veřejného tábořiště v Jenišově je spojena úsměvná historka z roku 1967: Vybranou a úředně schválenou plochu totiž před sezónou zoral státní statek a zasázel na ni brambory... lnu, těžké začátky zdejšího turistického průmyslu.

Pamětní deska Dr. Adolfa Martina Pleischla, odhalená na jeho rodném domě v roce 1882 díky iniciativě spisovatele a pedagoga Jordana Kajetana Markuse, rodáka z Frymburku, který se mj. zasadil i o další pamětní desky významných šumavských rodáků a inicioval také výstavbu Stifterova obelisku nad Plešných jezerem. Zdroj: kronika Horní Plané

Poslední dny starého mostu u Jenišova. (Zdroj: kronika Fotoklubu Vojenských lesů a statků ČR, divize Horní Planá)

MEDVĚDÍ STEZKA, ODKAZ GEOLOGICKÉ PREHISTORIE

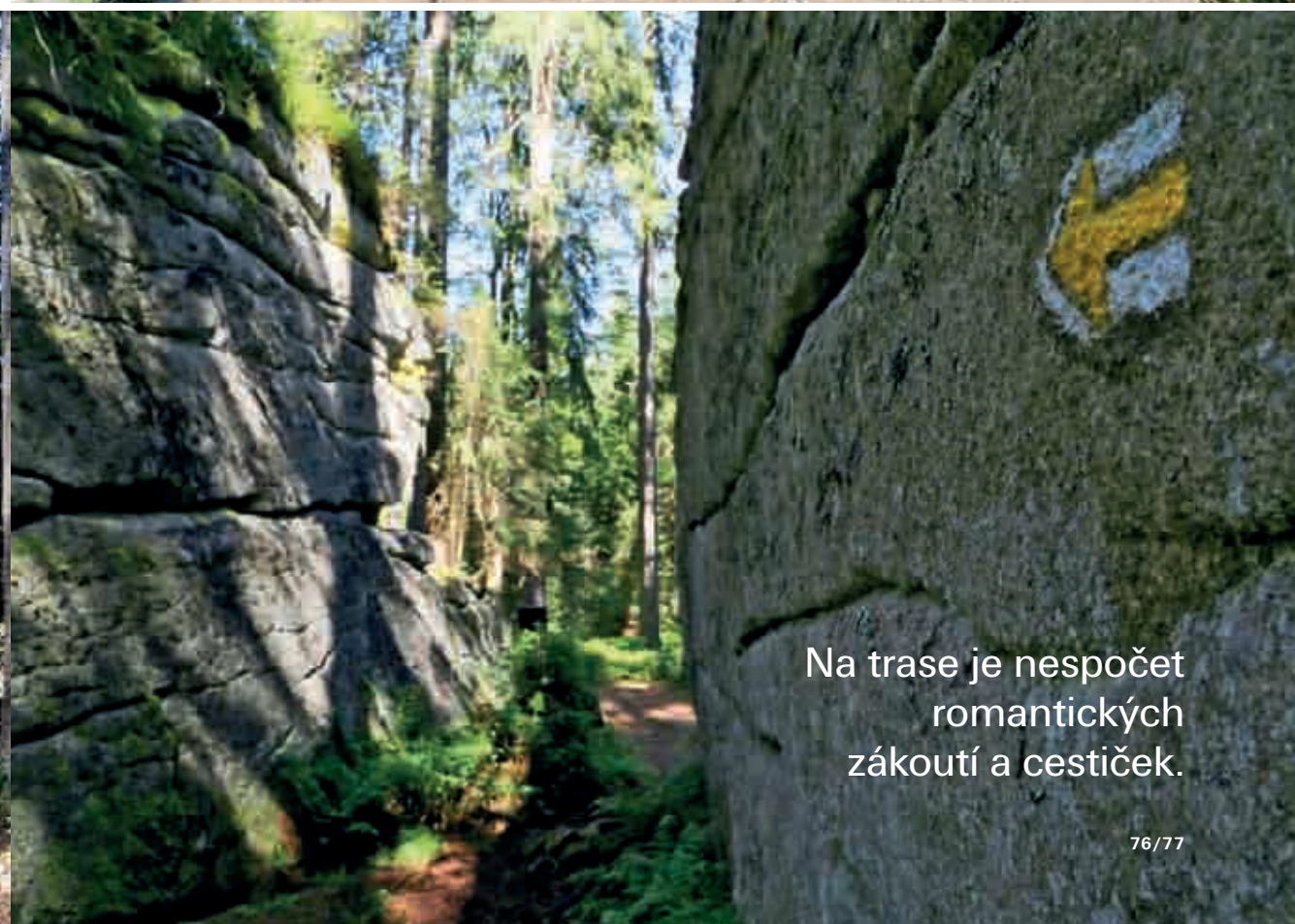
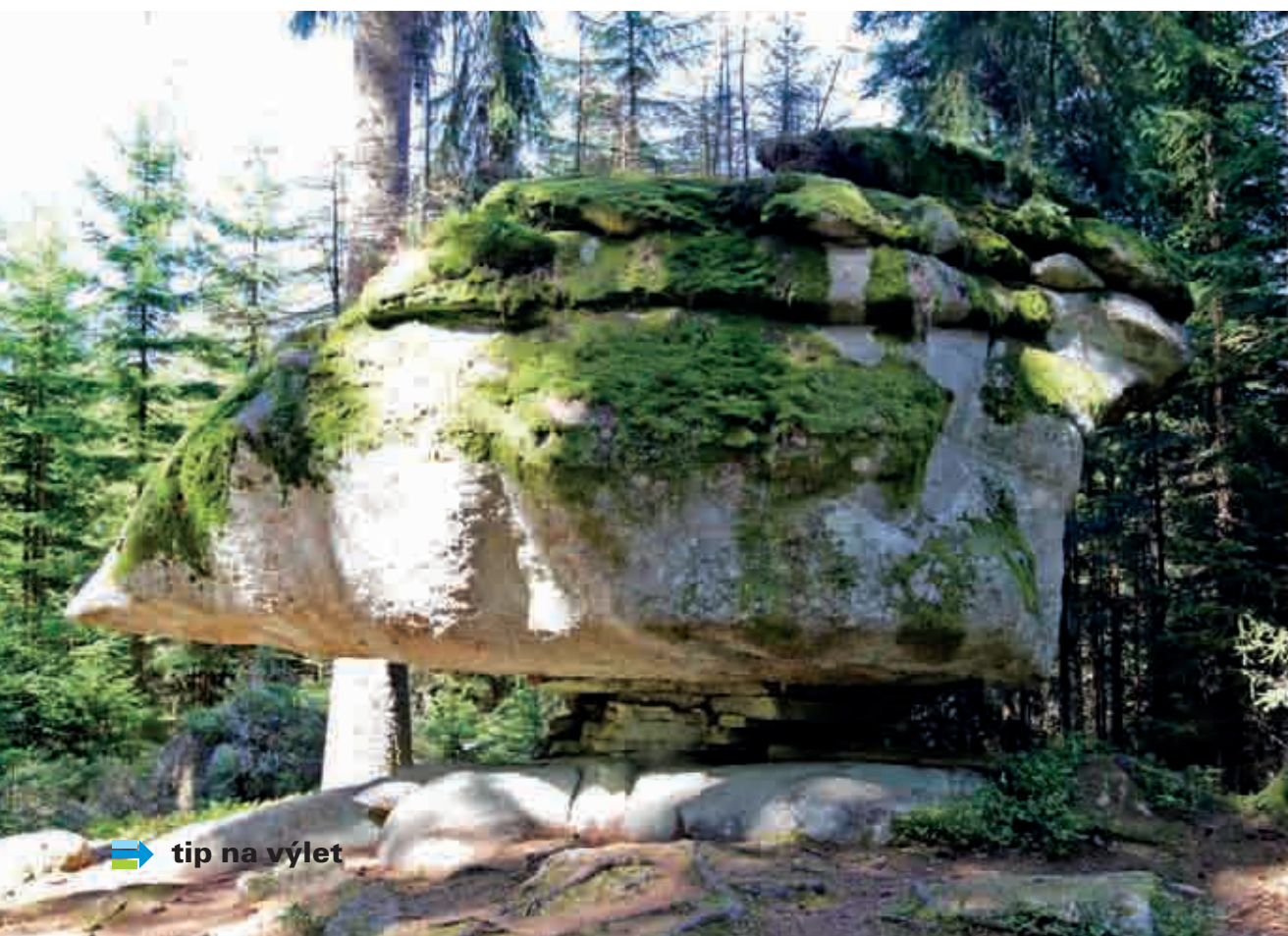
TEXT JIŘÍ MÁNEK FOTO JIŘÍ MÁNEK

Chtěli byste se pokochat útvary, do kterých se zapsala historie čtvrtohor? Pak stačí navštívit Medvědí stezku mezi Jeleními vrchy a Novou Pecí, která je naším tipem na jarní výlet. Čekají vás zde fascinující scenérie bizarních skalních útvarů v útrobách šumavského smíšeného lesa a věřte, že tahle procházka ve svěže zelených barvách rašících listů buků ve vás zanechá dlouhotrvající zážitek z okouzující přírody.

Skalní útvary na Medvědí stezce byly formovány v období čtvrtohor střídáním dob ledových a meziledových, které trvalo celé 2 miliony let. Střídání teplot, zamrzání vody, účinky ledu, větru a deště, které velmi dlouho narušovaly horniny, nazýváme mrazové zvětvávání. Výsledkem takového působení jsou pak neobvyklé skalní útvary, které potkáte právě na Medvědí stezce. Doporučovaná trasa se vine na severních svazích vrcholu Perník (1 049m), není ani dlouhá, ani krátká, ale určitě bude dobré se na ni dobře obout. A kočárky rozhodně nechte doma. Celková délka trasy je 10 kilometrů a musíte si na výlet vyčlenit přibližně tři hodiny času. Je možno vyrazit ze dvou stran. Buď z Nové Pece přes železniční zastávku Ovesná a nahoru do kopců směrem k Jelením Vrchům, anebo obráceně z Jeleních Vrchů dolů do Ovesné. My se vydáme cestou z Nové Pece a pak do kopce.

Z Nové Pece směrem na Ovesnou (to je asi 3 km asfaltky). Tyto 3 kilometry je možné absolvovat i vlakem. V Ovesné už začíná žlutě značená turistická trasa – Medvědí stezka, která je nejstarší naučnou stezkou v České republice. Byla vytrasována již v roce 1967. Po počátečním zdolání náročnějšího stoupání se dostanete do žulového skalního města, které nemá v ČR obdoby. Na úchvatné trase vás pak čekají roztodivné skalní a kamenné tvary, které mají i svá jména. Potkáte Perníkovou skálu, Soutěsku lapků nebo útvar s příznačným názvem Gotický portál. Cestou minete i celou řadu skal a bal-

vanů, které nejsou označeny ani pojmenovány. Kromě balvanů a skal můžete na stezce sledovat divy přírody, jako například stromy rostoucí na balvanech, jež obepínají svými tzv. chůdovými kořeny. Asi neznámější útvar Medvědí stezky se jmenuje Viklan. Dostanete se k němu kolem Skalní kaple a Hříbu. Dále po stezce dojdete až na plošinu ke Kamenné krásce, jejíž polovina připomíná hlavu starých Inků. Jediným vyhlídkovým místem na trase je plošina mezi Kamennou kráskou a dalším skalním útvarem Pýchavkou obrovskou. Z vyhlídky uvidíte severovýchodním směrem na vrchol Knížecího stolce (1 236m), nejvyšší vrchol Boletického vojenského prostoru, na němž je také rozhledna. Dále na stezce můžete potkat dnes již neoznačené skalní útvary Hlava telete a Obří kostky, ale lze je snadno minout kvůli vzrostlému porostu. A už jste pod vrcholem Perníku (1 049 m n. m.), který je tvořen rozmanitými skalními útvary s nespočtem romantických zákoutí a cestiček. Toto místo je nazýváno Medvědí vyhlídkou, která je již nyní také zarostlá. Na konci trasy vás čeká příjemné klesání až k Jelenímu jezírku, uměle vybudované retenční nádrži dříve sloužící jako zásobárna vody k plavení dřeva Schwarzenberským plavebním kanálem. Od jezírka můžete jít neznačenou, ale dobře prošlapanou pěšinou podél kanálu, který napájí vodou Schwarzenberský plavební kanál nebo můžete jít po žluté značce až do osady Jelení vrchy, kde naše dnešní cesta končí.

Na trase je nespočet romantických zákoutí a cestiček.

Skalní útvary na Medvědí stezce byly formovány v období čtvrtohor střídaním dob ledových a meziledových, které trvalo celé 2 miliony let.

HOLKY JAKO LUSK

TEXT PHDR. MARIE ŠOTOLOVÁ FOTO ZE SBÍREK JIHOČESKÉHO MUZEA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Že to Jihočeškám od nepaměti sluší, to se ví. Svou roli vždy hrálo a hraje pěkné oblečení. Lhostejno, zdali šlo o slečinku nebo o děvče ze vsi. Víte však, co bylo in a cool na šumavských návších před nějakými sto padesáti lety? Proč právě tehdy? Protože to byla poslední doba, kdy se poutník Šumavou mohl potkat s lidmi oblečenými v původních krojích.

Znalci vědí a laici tuší, že oděni bylo tehdy mnohem víc nežli dnes ovlivněné příležitostí, ke které se oblékalo. A také společenským statutem, o pohlaví ani nemluvě. Ženám nepříslušely kalhoty a pánové by si na sebe nevzali růžovou košili ani za nic. Co se tady na dnešním Lipensku ve druhé polovině 19. století běžně nosilo?

To, co na celém Doudlebsku. Tedy v kraji, který sahal od Českých Budějovic až k Vitorazsku a svým nejzápadnějším cípem zasahoval právě sem. Základ tvořilo lněné plátno. Není divu, len se tu běžně pěstoval, z jeho vláken se tkalo v kdejaké chalupě a místní lněné látky se prodávaly na každém rohu. Na slunci bělené bílé košile byly základem ženského i mužského oděvu.

Zatímco muži si k nim na svátek oblékli žluté kožené kalhoty pod kolena, na nohy natáhli bílé nebo modré punčochy, zapnuli si až ke krku všechny knoflíčky tmavé vesty, uvázali pod krk pestrý šátek,

nazuli černé boty, na hlavu posadili vysoký černý klobouk a mohli vyrazit, ženské pokolení to mělo o dost složitější. Ostatně jako dnes.

Na pole stačilo obléci na plátěnou košili, která sloužila jako prádlo, další pevnější. Přidat sukni do půl lýtek a nějakou starší šněrovačku nebo v chladnu jupku, na hlavu uvázat šátek, na nohy buď nic, nebo dřeváky a mohlo se jít. Do kostela? To už bylo jiné potěšení.

Základním kusem, od kterého se odvíjela barevnost celého oblečení té které selky nebo její dcery, byla šerka. Zdejší Němky jí říkaly Tschirka, v Prachaticích Turetoi a v Krumlově Turitei. Byla to těžká sukně, v pase nabíraná vrapováním, na kterou se spotřebovalo klidně pět metrů polovlněné látky, jejíž jméno tento kus oděvu nesl. Šerka měla lněnou osnovu a vlněný útek, často z různých barev. Obzvláště oblíbené byly šerky barvy pivoněk, skořice, zelené nebo do fialova. Když pod šerkou chyběl pořádný zadeček a nic nespravilo ani pár obvyklých spodniček, přidal se polštářek vycpaný senem. Šerka byla drahá, děvčinky na ni šetřily i několik let. A tak se někdy pod zástěrou nastavila levnějším kusem látky. O šerku bylo třeba řádně pečovat. Bylo třeba pečlivě ji stočit do ruličky a uložit do truhly. Když už se nedej bože musela vyprat, tak se pak vycpala pár žitnými snopy a nechala volně uschnout. I když na druhé straně, když přšelo, neváhaly si ženy šerku přehodit přes hlavu a utíkat domů, aby nezmokly. Lépe ale bylo chránit ji fěrtochem. Původně bývaly zástěry plátěné, bílé, modré. S průmyslovou výrobou se na trhy a poutě dostávaly neodolatelné květované hedvábné kousky s parádními pentlemi na uvázání.

Zpod sukni vykukovaly většinou bílé puckaté pletené punčochy. Bývaly úplným pletařským vzorníkem, ale pucky na nich byly nejnápadnější. Zlé jazyky tvrdily, že za každým puckem leží jedna blecha. Dole byly punčochy moc pěkně doplňovány

Reprodukce obrazu Ferdinanda Runka (1764-1834) ze sbírek Národního památkového ústavu České Budějovice (Státní hrad a zámek Český Krumlov) Žánrový obrázek z českokrumlovského podhradí na začátku 19. století zachycuje v popředí ženu se starším typem kroje, jehož součástí byl červený šátek s úvazem kolem hlavy.

Hedvábné zástěry v pestrých barvách zdobené černou krajkou byly určeny pro svátek.

Špenzr se na našem území rozšířil v 2. čtvrtině 19. století a pro svou slušivost i praktičnost se nosil ještě ve 20. století.

Zelená sukně z polovlněné látky zv. šerka. Sukni v kombinaci žlutá lněná osnova a zelený vlněný útek říkaly na Doudlebsku česky mluvící ženy „housenková“ nebo „měňavá“. Pod páskem je dobře patrné vrapování, tzn. skládání látky do drobných stejných záhybů.

černými šněrovacími botkami, nahoře je ukončovaly, skryté jakémukoli pohledu, protažené červené mašličky sloužící jako podvazky.

Horní polovinu těla zdobila kromě košilky nabíraná košile se širokými rukávy staženými manžetou. Pokud na ní byla výšivka, tak skromná, bílá. Spíš ji zdobila kraječka. Ona totiž košile nebyla moc vidět, protože ji kryla pestrá šněrovačka a přes ramena položený nějaký skutečně pěkný hedvábný šátek s třásněmi. Když bylo chladno, přišel ke slovu špenzr. Zdobený kabátek těsně pod pás z vlněného sukna, se šušky a šunkovými rukávy, zdobený kolem hlubokého límce stužkou s ko-

rálky. Když ani to nestačilo, přišla ke slovu ještě teplá vlněná plena, zahalující často hlavu i tělo.

Jestliže pro Šumaváky byl typický černý klobouk, tak jejich ženy si vázaly kolem hlavy šátek. Mimořádně na Šumavě, kde vředy kvetou pašování, se nosily s oblibou pestré kartounové šátky „baboráčky“, nad jejichž původem netřeba dlouze meditovat.

Kroj nebyl uniforma. A tak berte výše řečené jen jako nástin oblečení lidu šumavského v časech, kdy mu vládl císař pán. Pokud byste však zahořeli touhou vyvolat poezii starých dobrých časů skrze dobové oblečení buď sebe samých, nebo personálu v některém lipenském penzionu, nabízí se tolik inspirace, že každý bude oblečený tip top a jinak nežli soused. Jak se říká, zepjte se odborníků.

SCHWARZENBERSKÝ KANÁL ČEKÁ 20. PLAVEBNÍ SEZÓNA

TEXT A FOTO
ING. HÝNEK HLADÍK

Již po dvacáté se bude plavit dříví
v novodobé historii Schwarzenberského kanálu.
Program připravil folklorní soubor
Libín-S Prachatice.

V sobotu 20. května 2017 začne na Schwarzenberském plavebním kanálu v Jeleních Vrchách dalším ročníkem 20. novodobá plavební sezóna projektu Setkání s tradicí. Během dne se bude hrát, zpívat a tancovat, stejně jako to bylo před 200 lety v obci Untermühl u ústí do Dunaje. Vedle hlavní atrakce, kterou je plavení dříví, se budou také vyprávět pohádky.

Během plavební sezóny, od května do září 2017 se uskuteční folklorní setkání i ukázky plavení dříví ještě v neděli 11. června u potoka Schrollenbach na rakouském území, 17. června a v neděli 23. července v Jeleních Vrchách, ve středu 2. srpna na česko-rakouských hranicích mezi Zvonkovou a Sonnenwaldem, v neděli 13. srpna v Jeleních Vrchách, v sobotu 2. září nedaleko bavorských hranic. Závěr plavební sezóny se uskuteční v sobotu 16. září na česko-rakouských hranicích u potoka Ježová/Iglbach. Zájemci uvidí ve dnech 12.–19. srpna na uhlíšti nedaleko Jeleních Vrchů ukázku práce uhlířů a v sobotu 19. srpna je čeká mše svatá u Rosenauerovy kapličky Korunování Panny Marie.

Historie plavení dříví na Schwarzenberském kanále je dlouhá. Sto let tu byla plavena polena ze severního úbočí Šumavy. Kanál byl z počátku zvaný Krumlovsko-vídeňský, neboť dřevo bylo určené pro císařské hlavní město Vídeň. V druhé polovině 19. století však zájem o šumavské palivové dříví začínal opadat. Důvodem bylo především plzeňské uhlí,

kteří se do metropole monarchie dostávalo ve větším množství po dostavbě dráhy Františka Josefa z Vídně do Plzně v roce 1870. Zajímavostí možná je, že iniciátorem stavby nové železnice byl majitel rozsáhlých pozemků v Čechách diplomat Jan Adolf kníže ze Schwarzenbergu. Poslední dřevo pro Vídeň se plavilo Schwarzenberským plavebním kanálem přes hlavní evropské rozvodí v revíru Svatý Tomáš v roce 1891.

I nadále se ovšem až do roku 1961 plavilo v horním úseku plavebního tunelu od potoka Světlá voda nedaleko bavorských hranic k Želnavskému smyku u Vltavy postavenému v roce 1887.

Naposledy se přes rozvodí plavilo v roce 1916. Šlo o 1 350 kubických metrů štěpinového dřeva, do roku 1921 byla plavebním kanálem plavena polena ke sklárně v Huťském Dvoře, v letech 1927–1930 plavil dřevo premonstrátský klášter Schlägl od Sonnenwaldu k silnici Aigen – Dolní Vltavice.

Práce studentů lesnické fakulty České zemědělské univerzity v Praze na Schwarzenberském plavebním kanálu na česko-rakouských hranicích u potoka Ježová v letech 1996–2001 umožnily, že od roku 1998 bylo možné pořádat ukázky novodobého plavení dříví. Aktivit se brzy ujal folklorní soubor Libín-S Prachatice, který připomíná práci plavců z Prácheňského kraje u ústí řeky Große Mühl do Dunaje. Plavci tu v době vídeňské plavby tvrdě pracovali od časného rána do pozdního večera. Ředitel krumlov-

ského panství Ernest Mayer předpokládal, že po těžké celodenní práci padnou večer na lože. K jeho překvapení skupiny mladých mužů a žen večer vytáhly ze svých zavazadel housle, citery a v Čechách tehdy ještě obvyklé dudy a večer se hrálo, zpíváno, ba i tancováno, přestože tanec není tím nejlepším odpočinkem pro unavené údy. Ráno však Češi opět

stáli u vykládacího kanálu a pracovali beze stop po dlouhém večeru a krátké noci.

Současný projekt v sobě spojuje lidové melodie, lidové písničky, lidový tanec, vyprávění spolu s ukázkami plavení dříví. Folklorní soubor Libín-S Prachatice chce na jednotlivé programy projektu pozvat všechny dosavadní účastníky.

Tradiční akcí na Lipně je Zahájení letní sezony spojené se závody dračích lodí. Posádky letos vyrazí na hladinu jezera již podesáté. Své síly poměří od pátku do neděle 19.–21.5. V pátek se utkají o titul Lipenský dráček školní posádky a během víkendu se budou konat závody pro širokou veřejnost na tratích 200 a 1 000 metrů.

LIPNO NAD VLTAVOU JE NA 10. MÍSTĚ V ČR VE VÝŠI VYBRANÝCH POPLATKŮ ZA POBYT

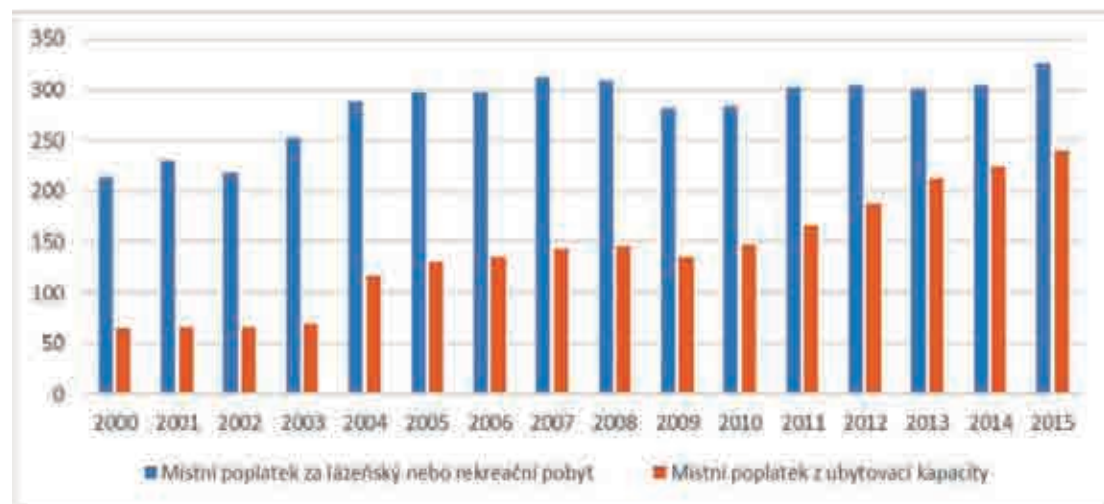
TEXT ING. PETR STUDNIČKA, PHD. FOTO ARCHIV TURISTICKÉHO SPOLKU LIPENSKA

V ČR mohou obce vybírat osm druhů místních poplatků, přičemž dva z nich mají přímou vazbu na cestovní ruch. Jedná se o místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (MP LRP), který platí turisté, kteří v obci přenocují, a místní poplatek z ubytovací kapacity (MP UK), který do rozpočtů obcí odvádějí provozovatelé ubytovacích zařízení. V celé České republice se vybere z těchto dvou místních poplatků více než půl miliardy korun ročně.

Již 545 let se vybírá na našem území tzv. lázeňský poplatek, jehož průkopníkem zavedení byly v celosvětovém měřítku země Koruny české. V letech 2000–2015 vybraly obce v České republice z obou výše uvedených

místních poplatků do svých rozpočtů částku 6,8 mld. Kč, z toho příjmy z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt dosáhly 4,5 mld. Kč a příjmy z místního poplatku z ubytovací kapacity dosáhly 2,3 mld.

Roční vývoj objemu vybraných MP LRP a MP UK v České republice letech 2000–2015 v mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat MONITOR, 2016

V roce 2015 vybíralo místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt 903 obcí (14,4 %) a místní poplatek z ubytovací kapacity 1 387 obcí (22,2 %). Celkový roční výnos z obou místních poplatků dosáhl částky 565 mil. Kč. Mezi prvními deseti obcemi v České repub-

lice, které generují nejvyšší objem výběru obou místních poplatků, figuruje na Lipensku pouze obec Lipno nad Vltavou (tabulka 1). Tato skutečnost dokládá, jak významný je ekonomický potenciál cestovního ruchu pro rozvoj obce a potažmo i celého území Lipenska.

Deset obcí s nejvyšším objemem výběru MP LRP a MP UK v České republice v roce 2015 v Kč

Obec	MP LRP	Obec	MP UK
Praha	148 985 529	Praha	119 421 736
Karlovy Vary	18 901 378	Brno	6 582 640
Mariánské Lázně	11 506 303	Plzeň	6 023 406
Špindlerův Mlýn	8 344 807	Karlovy Vary	5 820 673
Františkovy Lázně	5 361 735	Ostrava	5 645 038
Luhačovice	4 897 385	Špindlerův Mlýn	5 140 374
Harrachov	4 817 982	Mariánské Lázně	4 525 405
Český Krumlov	4 728 120	Český Krumlov	1 840 912
Třeboň	4 671 731	Pec pod Sněžkou	1 666 130
Lipno nad Vltavou	4 389 089	Lipno nad Vltavou	1 660 916

Vlastní zpracování s využitím dat MONITOR, 2016

Maximální sazba místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt je 15 Kč za osobu a den, u místního poplatku z ubytovací kapacity činí 6 Kč za využití lůžko a den. Z vybraných peněžních prostředků mohou obce hradit např. výrobu propagačních materiálů, zabezpečovat komunální služby (např. provoz turistického informačního centra, fungování místní hromadné dopravy, pořádání kulturních akcí, zajištění bezpečnosti, údržba pláží) či zvýhodňovat turisty díky existenci věrnostní karty hosta (např. Lipno Card).

Jihočeský kraj podporuje vznik certifikovaných turistických oblastí, ve kterých fungují destinační společnosti. Finanční podpora jejich činnosti je odvozena od tří základních ukazatelů, kterými jsou rozloha území turistické oblasti, počet obyvatel v turistické oblasti a výše vybraného místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt (často označovaný jako vzdušné) v předchozím roce. V le-

tech 2016–2020 se pouze proměňuje váha důležitosti jednotlivých kritérií, kdy z počátku hraje nejvýznamnější roli plošnost území, ale od roku 2020 to bude výkonnost turistické oblasti vyjádřená ročním objemem výběru tzv. vzdušného.

Přímá finanční podpora turistických oblastí Jihočeského kraje na činnost destinačních společností byla pro rok 2016 stanovena ve výši 3 mil. Kč. Certifikace turistických oblastí byla zahájena dne 18. prosince 2015. Úspěšně procesem certifikace prošla i turistická oblast Lipensko, kterou zastupuje destinační společnost Turistický spolek Lipenska. V roce 2016 získal tento spolek dotaci ve výši 384 806 Kč na základě usnesení Zastupitelstva Jihočeského kraje č. 220/2016/ZK-24 ze dne 23. června 2016, přičemž významnou měrou přispěl k výši dotace u Lipenska objem vybraného místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt.

Název projektu: Návrh změn režimu místních poplatků v přímé vazbě na cestovní ruch.

Číslo projektu: MMR-192/2016-54.

Zadavatel projektu: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Příjemce podpory: Vysoká škola hotelová v Praze 8, spol. s r.o.

Termín řešení projektu: 15. 2. 2016–31. 10. 2016.

Řešitelský tým za VŠH: Ing. Lucie Plzánková, Ph.D. – odpovědná řešitelka, Ing. Petr Studnička, Ph.D., Ing. Šárka Tittelbachová, Ph.D. – spoluřešitelé.

DŮLEŽITÉ KONTAKTY NA LIPENSKU

KRIZOVÉ SITUACE

Integrovaný záchranný systém 112
Záchranná služba 155, **Policie** 158, **Hasiči** 150
Horská služba 1210; 380 736 081, 602 142 235
Horská služba Nová Pec: 388 336 202
Obvodní oddělení Policie Horní Planá + 420 380 738 234
Obvodní oddělení policie Lipno nad Vltavou 380 736 275
Hasiči Frymburk 950 238 111
Havarijní služba pro motoristy ÚAMK 1230
Pomoc motoristům nonstop ABA 1240
Vodní záchranná služba Lipno +420 606 116 001
Vodní záchranná služba Dolní Vltavice +420 606 270 047

INFOCENTRA

Informační středisko Stožec
Stožec 68, 384 44
Tel.: 388 335 014, 731 530 466
Infocentrum Černá v Pošumaví
Černá v Pošumaví 30, 382 23
Tel.: 725 949 849
Infocentrum Lipno
Lipno nad Vltavou 87
382 78 Lipno nad Vltavou
Tel.: 380 736 053, 731 410 800
Destinační management LIPENSKO o.p.s.
Lipno nad Vltavou 118
382 78 Lipno nad Vltavou
Tel.: 724 901 901
MěKZ a infocentrum Vyšší Brod
Náměstí 104, 382 73 Vyšší Brod
Tel.: 724 336 980, 380 746 627
Infocentrum Nová Pec
Nové Chalupy 41, Nová Pec, 384 62
Tel.: 602 391 223
Kulturní a informační centrum Horní Planá
Náměstí 8, 382 26 Horní Planá
Tel.: 380 738 008
Informační centrum Frymburk
Náměstí 5 – budova muzea, Frymburk 382 79
Tel.: 724 966 060
Infocentrum Rožmberk nad Vltavou
Hotel U Martina
Tel.: 380 749 745

LÉKÁRNY

Lékárna Lipno nad Vltavou
Tel.: 602 637 407, www.lekarnalipno.cz
Lékárna U Lva - Frymburk
Frymburk 193, Tel.: 777 468 803
Lékárna U Lípy - Vyšší Brod
Míru 223, Tel.: 380 746 900
Lékárna U Aeskulapa - Loučovice
Loučovice 290, Tel.: 380 748 214

TAXISLUŽBY

Taxi Němec: 605 013 234
Taxi Lipensko: 606 424 242
Taxi Lipno-Frymburk: 606 424 242
Taxi Lipno Transfers: 721 498 808
Taxi Penzion Jantar: 777 636 666
Sos Non Stop Taxi: 775 626 200

BANKOMATY

Bankomat MONETA Money Bank Horní Planá
Bankomat KB Černá v Pošumaví
Bankomat KB Frymburk
Bankomat České spořitelny Lipno nad Vltavou
Bankomat ČSOB Lipno nad Vltavou
Bankomat KB Lipno nad Vltavou
Bankomat KB Vyšší Brod
Bankomat České spořitelny Vyšší Brod

AUTOSERVISY

Karel Straka, Lipno nad Vltavou
Tel.: 606 624 838
Opravná aut p. Petr Štěrba, Černá v Pošumaví
Tel.: 380 744 109
Opravná aut p. Toncar, Horní Planá
Tel.: 728 048 200 (606 050 546)
Autoservis - odtahová služba Frymburk
Miloš Králík 602 454 954
Autoservis-pneuservis-odtahová služba
Michal Želechovský, Frymburk 171
Tel.: 723 779 289
Odtahová služba
Tel.: 737 139 495

ČERPACÍ STANICE

Čerpací stanice Horní Planá
Tel.: 380 738 289, otevírací doba 6:30 – 20:00
Benzinová pumpa Černá v Pošumaví
Tel.: 380 744 206, otevírací doba 7:00 – 19:00
Čerpací stanice LPG Černá v Pošumaví
Tel.: 774 496 788, otevírací doba 8:00 – 19:00
Benzina Frymburk
Tel.: 380 735 197, otevírací doba 6:00 – 20:00
Čerpací stanice Lipno nad Vltavou
Tel.: 602 646 531, otevírací doba 7:00 – 19:00
Benzina Vyšší Brod
Tel.: 380 746 134, otevírací doba 5:00 – 22:00
RoBiN OIL Rožmberk nad Vltavou
Tel.: 380 749 766, otevírací doba 7:00 – 19:00

POŠTY

Stožec, Tel.: 388 335 125
Nová Pec, Tel.: 388 336 041
Horní Planá, Tel.: 380 738 110
Černá v Pošumaví, Tel.: 380 744 110
Frymburk, Tel.: 380 735 111
Lipno nad Vltavou, Tel.: 380 736 267
Loučovice, Tel.: 380 748 111
Vyšší Brod, Tel.: 380 746 550
Rožmberk nad Vltavou, Tel.: 380 749 809
Hořice na Šumavě, Tel.: 380 737 110

PŘEVOZY

Převoz Horní Planá - Bližší Lhota
Tel.: 723 589 565
Převoz Dolní Vltavice - Kyselov
Tel.: 775 183 185
Převoz Frymburk - Frýdava
Tel.: 602 305 911

ROSENBERGER
LIPNO LINE

**Vyhlídkové plavby
po lipenském jezeře**
Sezona: duben – říjen

Přístav 71, 382 78 Lipno nad Vltavou

T: 00420 380 736 276, M: 00420 602 403364

E: info@lipno-line.com

aktuální info o plavbách na: www.lipno-line.com

Vaše prodejny
s českou tradicí

SVĚT POD HLADINOU	SAUNOVÝ SVĚT	MASÁŽE
AQUAPARK	KONGRESY	RESTAURANT
PRODEJ APARTMÁNŮ / BYTŮ	<p>WELLNESS HOTEL FRYMBURK</p>	LOBBY BAR

- Zisk investujeme zpět do regionu
- Třídíme odpady
- Prodáváme potraviny z našeho regionu
- Zaměstnáváme místní obyvatele
- Podporujeme místní organizace
- Poskytujeme méně dostupné služby

TERNO TIP TUTY JEDNOTA STAVEBNINY FRYMBURK VELKOBOCHOD

NAŠE SLUŽBY

- Platba složenek a ukládání peněz na účet
- Prodej sázenek a losů
- Výběr hotovosti
- Dobíjení mobilních telefonů
- Platba kartou
- Věrnostní čipová karta
- Prodej vyhrazených léčiv

www.hotelfrymburk.cz

www.jednotakaplice.cz

Frymburk 140, 382 79, tel.: + 420 380 300 311, e-mail: info@hotelfrymburk.cz

Lesní svět plný zážitků pro celou rodinu

www.kralovstvilesa.cz